

95. Perjantaina 7 päivänä lokakuuta 1988

kello 13

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ulkopuolella päiväjärjestyksen

tehdään päätös taloudellisten ja sosiaalisten epäkohtien korjaamiseksi tarvittavien toimenpiteitä koskevasta ed. Juhantalon ym. välikysymyksestä 2789

Kolmas käsittely:

1) Ehdotukset eläkkeiden ja eräiden muiden etuuksien ulosmittausta koskevan lainsäädännön muuttamista tarkoittaviksi laeiksi 2791

Hallituksen esitys n:o 4
Toisen lakivaliokunnan mietintö n:o 5
Suuren valiokunnan mietintö n:o 97

Ensimmäinen käsittely:

2) Ehdotus laiksi hovioikeuden viroista ja toimista annetun lain muuttamisesta 2800

Hallituksen esitys n:o 90
Toisen lakivaliokunnan mietintö n:o 11

Esitellään:

3) Hallituksen esitys n:o 133 laeiksi valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain 3 §:n muuttamisesta ja merentutkimuslaitoksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta „

4) Hallituksen esitys n:o 134 laiksi kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta 2800

5) Hallituksen esitys n:o 142 laiksi peltonraivausmaksusta annetun lain muuttamisesta 2801

6) Hallituksen esitys n:o 135 laiksi lannoiteverosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta 2802

7) Hallituksen esitys n:o 136 laiksi lannoiteverosta annetun lain muuttamisesta 2804

8) Ed. Paloheimon ym. lakialoite n:o 75 laiksi lannoiteverosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta „

9) Hallituksen esitys n:o 144 laiksi maataloustulolain muuttamisesta „

10) Hallituksen esitys n:o 140 laiksi maatilalain muuttamisesta 2805

11) Hallituksen esitys n:o 139 laiksi valtion viljavarastosta annetun lain 14 §:n muuttamisesta „

12) Hallituksen esitys n:o 141 laeiksi maatilahallituksen alaisia tarkastuslaitoksia koskevien lakien muuttamisesta „

13) Hallituksen esitys n:o 145 laiksi kananmunien ja kananmunavalmisteiden tarkastuksesta ja hinnanalennuskorvauksen maksamisesta annetun lain muuttamisesta „

14) Hallituksen esitys n:o 146 laiksi kalansaaliin hintatuesta annetun lain muuttamisesta „

15) Hallituksen esitys n:o 143 laeiksi maanmittausmaksusta annetun lain sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta ... „

16) Hallituksen esitys n:o 147 laiksi kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta „

Siv.

Siv.

17) Hallituksen esitys n:o 148 laiksi kotimaasta tapahtuvaan aluksen hankintaan myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain 8 §:n muuttamisesta 2805

18) Hallituksen esitys n:o 149 laiksi kotimaisten energialähteiden käytön, energiansäätön ja uuden energiantuotantoteknologian käyttöönoton edistämisestä 2806

19) Hallituksen esitys n:o 150 laiksi haja-asutusalueiden vähittäiskaupan rahoitustuesta annetun lain muuttamisesta ..

20) Hallituksen esitys n:o 151 laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

21) Hallituksen esitys n:o 152 laiksi vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 22 §:n muuttamisesta 2809

22) Hallituksen esitys n:o 137 laiksi taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

23) Hallituksen esitys n:o 138 laiksi varastokirjastosta

24) Hallituksen esitys n:o 96 laeiksi vaikuutusyhtiölain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

25) Hallituksen esitys n:o 153 ammatitaitilain laiksi sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi 2811

26) Ed. Aittoniemen lakialoite n:o 77 laiksi oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 2 §:n muuttamisesta

27) Ed. Kietäväisen ym. lakialoite n:o 80 erikoissairaanhoidolaiksi

28) Ed. Seppäsen ym. lakialoite n:o 83 laiksi leimaverolain muuttamisesta

29) Ed. Laaksosen ym. lakialoite n:o 87 laiksi moottoriajoneuvoverosta annetun lain 5 ja 17 §:n muuttamisesta

30) Valtioneuvoston päätös 22 päivästä syyskuuta 1988 selluloosasta suoritettavasta vientitalletuksesta (VNP n:o 10) 2812

31) Valtioneuvoston oikeuskanslerin kertomus vuodelta 1987 (K n:o 12)

Pöydällepanoa varten esitellään:

32) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 14 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu asetus Intian kanssa eräiden tekstiilituotteiden Intiasta Suo-

Siv.

meen tapahtuvasta viennistä tehdyn sopimuksen muuttamista koskevan sopimuksen voimaansaattamisesta (A n:o 14) 2812

33) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 43 hallituksen esityksestä laiksi valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa toisen omaksi valtion omistamia kivennäislöydöksiä sekä niiden hyväksikäyttöä varten tarvittavia maa-alueita annetun lain 1 §:n muuttamisesta (HE n:o 71)

34) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 44 hallituksen esityksen johdosta laiksi leimaverolain muuttamisesta (HE n:o 117)

35) Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 11 hallituksen esityksestä laiksi luopumiseläkelain 2 §:n muuttamisesta (HE n:o 77)

36) Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 12 hallituksen esityksestä laiksi siemenperunakeskuksen suojavyöhykkeestä (HE n:o 121)

Siv.

Puhetta johtaa puhemies A h d e.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi toinen varapuhemies Pesälä sekä edustajat Apukka, Hietala, Härmäläinen, Isohookana-Asunmaa, Kärhä, Malm, Myller, Rajamäki, Riijärvi, Saari, Vennamo ja Väyrynen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä virkatehtävien vuoksi ed. Riijärvi sekä yksityisasioiden takia edustajat Härmäläinen, Isohookana-Asunmaa, Malm, Pesälä, Rajamäki, Vennamo ja Väyrynen.

Uusi hallituksen esitys

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella tältä päivältä on eduskunnalle saapunut hallituksen esitys n:o 165, joka nyt on edustajille jaettu.

Kirjalliset kysymykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 476, 480—483, 487, 488, 490 ja 498. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Ed. Juhantalon ym. välikysymys taloudellisten ja sosiaalisten epäkohtien korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen tehdään nyt päätös ed. Juhantalon ym. välikysymyksestä, joka koskee taloudellisten ja sosiaalisten epäkohtien korjaamiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Keskustelu asiasta julistettiin viime keskiviikkona pidetyssä istunnossa päättyneeksi.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 2 momentin mukaisesti esitän nyt eduskunnan hyväksyttäväksi yksinkertaisen päiväjärjestykseen siirtymisen, jonka sanamuoto on seuraava: "Kuultuansa annetun selityksen eduskunta siirtyy päiväjärjestykseen." Kutsun tätä puhemiehen ehdotukseksi.

Vastoin puhemiehen ehdotusta on tehty viisi ehdotusta perustelluksi päiväjärjestykseen siirtymiseksi, jotka ovat seuraavat:

Ed. Juhantalo ed. Kietävänaisen kannattamana on ehdottanut seuraavaa sanamuotoa: "Kuultuaan hallituksen vastauksen eduskunta edellyttää hallituksen ryhtyvän pikaisesti toimenpiteisiin jatkuvasti pahenevan asuntopulan poistamiseksi, aukottoman lakisääteisen ja kattavan perustoimeentulojärjestelmän toteuttamiseksi sekä verouudistusesityksen sosiaalista eriarvoisuutta lisäävien epäkohtien korjaamiseksi ja toteaa, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta, ja siirtyy päiväjärjestykseen.

Ed. Helle ed. Jokisen kannattamana on ehdottanut seuraavaa sanamuotoa:

"Eduskunta toteaa, että hallitus ei piittaa asumisen, toimeentulon tai palvelujen ongelmista, ja edellyttää, että hallitus

1) antaa eduskunnalle esityksen laiksi asunto-olojen kehittämisestä annetun lain muuttamisesta niin, että asuminen perusoikeutena toteutuu, ja laatii tämän toteuttavan 5-vuotishajelman;

2) korjaa tulo- ja menoarvioesitystään niin,

että asuntomäärärahoja ja erityisesti vuokra-asuntomäärärahoja lisätään, budjettiin otetaan takaisin lyhytaikainen peruskorjauslainoitus, lisätään asunnottomien määrärahaa;

3) antaa eduskunnalle esityksen työttömyysturvan, sairauspäivärahan, äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan, opintotuen ja vähimmäiseläkkeen vähimmäistason tuntuvasta korottamisesta pitäen päämääränä 3 000 markan tasoa, samalla kun ryhdytään valmistelemaan kattavaa, yhdeltä luukulta haettavaa perusturvaa;

4) antaa eduskunnalle esityksen kansaneläkeuudistuksen IV vaiheen toteuttamisesta pikaisesti; ja

5) korjaa tulo- ja menoarvioesitystään niin, että ensi vuonna saadaan vähintään 10 000 uutta päivähoitopaikkaa ja että päivähoidon lisäämiseksi tehostetaan koulutusta, tarkistetaan alan palkkausta ja laaditaan pikaohjelma päivähoitopaikkojen lisäämiseksi, ja turvaa kuntien mahdollisuudet ylipäänsä parantaa välttämättömiä koulutus-, sosiaali- ja terveyspalveluja;

sekä siirtyy päiväjärjestykseen."

Ed. Almgren ed. Fredin kannattamana on ehdottanut seuraavaa sanamuotoa:

"Kuultuaan hallituksen vastauksen eduskunta toteaa, että hallitus

ei ole toteuttanut kattavaa perusturvauudistusta oikeudenmukaisen sosiaaliturvan kehittämiseksi erityisesti niille, jotka joutuvat elämään vähimmäisturvan varassa,

ei ole luonut edellytyksiä lapsen kotona tapahtuvan hoidon kehittämiselle tasaveroiseksi vaihtoehdoksi muiden päivähoitomuotojen rinnalle,

ei ole kehittänyt kansaneläkejärjestelmää eikä ole luonut selkeää suunnitelmaa kansaneläkeuudistuksen IV vaiheen toteuttamiseksi,

ei ole esittänyt lapsilisiin sellaista korotusta, joka vastaisi todellista perhekustannusten tasauksen tasoa,

ei ole turvannut veteraanien asemaa heidän elämäntyötään arvostavalla ja kunnioittavalla tavalla,

ei ole antanut opiskelijoille heille kuuluvaa opiskeluajan perustoimeentuloturva,

ei ole hoitanut asuntopolitiikkaa siten, että olisi saatavana kohtuuhintaisia vuokra- ja omistusasuntoja,

eikä ole turvannut avioliitto- ja lapsiperheiden sekä yksinhuoltajien asemaa verotuksessa joka suhteessa oikeudenmukaisella tavalla,

ja siirtyy päiväjärjestykseen."

Ed. Laine ed. Stenius-Kaukosen kannattamana on ehdottanut seuraavaa sanamuotoa:

”Kuultuaan hallituksen vastauksen eduskunta toteaa,

että hallitus ei ole toteuttanut yhtään merkittävää kansalaisten perusturvaa parantavaa uudistusta eikä ainuttakaan asuntopulaa tehokkaasti helpottavaa ratkaisua eikä ryhtynyt toimenpiteisiin sellaisen verouudistuksen toteuttamiseksi, joka olisi sosiaalisesti oikeudenmukainen ja joka keventäisi kaikkien pieni- ja keskituloisten ryhmien verorasitusta, ja

että hallitus on vakautus-, vero- ja budjettiseityksillään ja muun muassa kuntien valtionapuja leikkaamalla sekä muilla toimenpiteillään lisäämässä eriarvoisuutta kansalaisten kesken ja vaikeuttamassa kuntien taloudellista asemaa ja yhteiskunnallisten peruspalvelujen järjestämistä,

minkä johdosta eduskunta toteaa, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta, ja siirtyy päiväjärjestykseen.”

Ed. Pulliainen ed. Haaviston kannattamana on ehdottanut seuraavaa sanamuotoa:

”Kuultuaan hallituksen vastauksen eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy riittävän tehokkaisiin toimenpiteisiin

1) kaiken toiminnan perustana olevan luontomme tuhoamisen pysäyttämiseksi,

2) perusturvan kehittämiseksi niin, että luukulta luukulle juoksuttavat byrokraattiset alistuskoneistot puretaan ja kansalaisille taataan joustavalla menettelyllä riittävä perustulo,

3) aluepolitiikan muuttamiseksi niin, että ruuhkautuminen toisaalla, autioituminen toisaalla maassa saadaan pysäytetyksi, ja

4) kansalaisten tasa-arvon turvaamiseksi siten, että maan eri osissa on tarjolla toimeentulo ja asunto sekä kulttuuri- ja muut palvelut, sekä siirtyy päiväjärjestykseen.”

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Äänestyksissä ehdotan meneltäväksi siten, että ensin äänestetään ed. Laineen ehdotuksesta ed. Juhantalon ehdotusta vastaan, sen jälkeen voittaneesta ed. Pulliaisen ehdotusta vastaan, sitten voittaneesta ed. Almgrenin ehdotusta vastaan, sitten voittaneesta ed. Helteen ehdotusta vastaan ja lopuksi voittaneesta puhemiehen ehdotusta vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätös:

1) Äänestys ed. Juhantalon ja ed. Laineen ehdotusten välillä.

Ed. Juhantalon ehdotus ”jaa”, ed. Laineen ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 46 jaa- ja 138 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 14. (Koneään. 1)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Laineen ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Pulliaisen ja ed. Laineen ehdotusten välillä.

Ed. Pulliaisen ehdotus ”jaa”, ed. Laineen ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 42 jaa- ja 145 ei-ääntä; poissa 12. (Koneään. 2)

Eduskunta on tässäkin äänestyksessä hyväksynyt ed. Laineen ehdotuksen.

3) Äänestys ed. Almgrenin ja ed. Laineen ehdotusten välillä.

Ed. Almgrenin ehdotus ”jaa”, ed. Laineen ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 42 jaa- ja 145 ei-ääntä; poissa 12. (Koneään. 3)

Eduskunta on tässäkin äänestyksessä hyväksynyt ed. Laineen ehdotuksen.

4) Äänestys ed. Helteen ja ed. Laineen ehdotusten välillä.

Ed. Helteen ehdotus ”jaa”, ed. Laineen ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 58 jaa- ja 129 ei-ääntä; poissa 12. (Koneään. 4)

Eduskunta on tässäkin äänestyksessä hyväksynyt ed. Laineen ehdotuksen.

5) Äänestys ed. Laineen ehdotuksesta puhemiehen ehdotusta vastaan.

Puhemiehen ehdotus ”jaa”, ed. Laineen ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 123 jaa- ja 64 ei-ääntä; poissa 12. (Koneään. 5)

Eduskunta on hyväksynyt puhemiehen ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotukset eläkkeiden ja eräiden muiden etuuksien ulosmittausta koskevan lainsäädännön muuttamista tarkoittaviksi laeiksi

Yllämainitut lakiehdotukset sisältävä hallituksen esitys n:o 4, jota on valmistelevalti käsitelty toisen lakivaliokunnan mietinnössä n:o 5 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 97, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätehty lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Aittoniemi: Arvoisa puhemies! Vaikka tämän lyhyen puheenvuoroni alkuosassa puhun perusturvasta, se ei merkitse sitä, että haluaisin palata jo päättäneeseen välikysymyskeskusteluun, vaan se johtuu siitä, että tämän puheenvuoroni lopuksi tulen esittämään eduskunnan hyväksyttäväksi tai hylättäväksi perusturvaa koskevan ponsiesityksen.

Arvoisa puhemies! Keskustelu kansalaisten perusturvasta on tämän eduskunnan aikana kehittynyt varsin mittavaksi mielipiteiden vaihdoksi. Ainakin oman ryhmäni, mutta uskoakseni myös muiden hallitusryhmien piirissä on asiasta keskusteltu samoin kuin täällä suurella salissa monessa yhteydessä, viimeksi oppositio tekemään välikysymykseen liittyen. Asian tarpeellisuus myönnetään, mutta siitä, miten kansalaisten perustoimeentuloturva kehitetään edetään ja mitä asioita painotetaan,

on olemassa luonnollisesti erilaisia näkemyksiä.

Oppositio on käyttänyt perusturvaa koskevaa käsitettä populistisiin tarkoituksiin, kuten viime päivinä olemme voineet todeta. Mutta sellainen on poliittinen tapa ja oppositiolla on siihen oikeus, jos ei jossakin mielessä tietynlainen velvollisuuskin piikkinä hallituksen lihassa. Merkitsevää on se, että asiasta keskustellaan erilaisin äänenpainoin.

Haluamatta enemmälti korostaa oman ryhmäni halua ja osuutta ja kansalaisten perusturvan kehittämisessä voin kuitenkin todeta, että tämä asia on tällä hetkellä yksi SMP:n eduskuntaryhmän päätavoitteita. Onhan ryhmän taholta oltu aloitteellisia tämän asian suhteen koko eduskuntakauden ajan ja olemme esittäneet, että asiaan hallitusryhmien kesken paneuduttaisiin nyt, kun hallitus sopimuksen sisältämät muut suuret kysymykset on hallituksen taholta saatu menestyksellisesti eduskunnan käsitteilyyn.

Arvoisa puhemies! Kuten alussa mainitsin, keskustelu perusturvakysymyksistä, niin julkinen kuin eduskunnan ja hallitusryhmien sisäinen keskustelu, on ollut vilkasta kaikkiin mahdollisiin asiayhteyksiin liittyen. Kun toinen lakivaliokunta viime keväänä työskenteli tämän nyt kolmannessa käsittelyssä olevan lakiehdotuksen parissa, ei sekään voinut välttyä vilkkaalta mielipiteiden vaihdolta perustoimeentuloturvaan liittyen. Keskustelu virisi, kun käsiteltiin ulosmittaustapauksia koskien ns. suojaosuuden määrää, joka jäisi ulosmittauksen ulkopuolelle turvaamaan velallisen tarpeita seuraavaan palkanmaksupäivään saakka. Tällaiseksi suojaosuudeksi on kaavailtu 2 200 markan summaa kuukaudessa, joskin sen määrä lakiesityksen mukaan vahvistetaan asetuksella.

Kuten valiokunnan mietinnöstä ilmenee, valiokunta on todennut, että monissa sosiaali-etuksissa kansalaisten tulotaso voi jäädä huomattavastikin alle tuon 2 200 markan suojaosuuden tason. Valiokunta ei ole katsonut tästä syystä ja siinä vaiheessa tarpeelliseksi edellyttää suojaosuuden määräämistä tuota 2 200 mk korkeammaksi. Valiokunta on kuitenkin halunnut mietinnön tekstissä lausua pitävänsä tärkeänä, että hallitus selvittää nykyistä yhtenäisemmän ja joustavamman toimeentulojärjestelmän luomisen mahdollisuuden.

Valiokunnan jäsenenä katsoin niin kuin monet, että mainittu lausuma valiokunnan mietinnössä ei ollut riittävä korostamaan tätä tärkeätä

asiaa, joka oli näin tullut valiokunnassa keskustelun alaiseksi. Tästä syystä esitin mietintöön ponsilausemaa, jossa vähimmäistoimeentuloturvan kehittämisen tarve olisi tullut selkeämmin esille. Äänestyksessä esitykseni kärsi niukan tappion. Esitykseni takana olivat kylläkin nuo äsken populistiksi hakkumani opposition edustajat, mutta sain tukea myös hallituspuolueen edustajilta, yhdeltä. Valtaosa hallituspuolueen edustajista katsoi, joskaan ei asiaa muuten vastustaen, että mietintöön kirjattu aikaisemmin mainitsemani lausuma olisi riittävä.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan mietintöön liittämässäni vastalauseessa olen todennut tämän asian ja katsonut, että asia olisi mietinnössä pitänyt esittää ponnien muodossa. Sitten on ponsiesityksen tekstiä lakiteknisesti muotoiltu ja selkeytetty siten ja siinä tarkoituksessa, että se voitaisiin täällä kolmannessa käsittelyssä mahdollisesti hyväksyä myös muiden hallitusryhmien taholta ja tietysti myös opposition eduskuntaryhmien suunnassa. Vaikka tämä lausuma ei ratkaise perustoimeentulo-ongelmaa — kaukana siitä — se olisi kuitenkin vaatimaton liikahtus oikeaan suuntaan ja velvoittaisi hallituksen tiettyihin toimenpiteisiin.

Arvoisa puhemies! Edellä olevan perusteella ehdotan lain perusteluissa lausuttavaksi edustajille jaetun tekstin mukaisesti:

”Hyväksyessään lakiehdotukset eduskunta toteaa, että monissa sosiaaliturvan muodoissa tulotaso saattaa jäädä huomattavastikin ulosmittaamatta jätettäväksi määrättävän suojaosuuden alapuolelle. Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää, miten perustoimeentulojärjestelmää voidaan kehittää niin, että sosiaaliturvan palvelut ja etuudet kohdistuvat oikeudenmukaisesti ja että niiden määrä ja taso vastaavat mahdollisimman hyvin yksilön ja perheen muuttuvien elämäntilanteiden perustarpeita.”

Ed. Löyttyjärvi: Herra puhemies! Muutama vuosi sitten eduskuntaan tuotiin ehdotus, joka olisi merkinnyt eläkkeiden saattamista ulosmittauskelpoisiksi. Tuolloin kuitenkin poliittisia edellytyksiä tämän hallituksen valmisteleman esityksen läpivientiin eduskunnassa ei ollut, ja hallitus joutui vetämään esityksensä takaisin. Nyt punamustan hallituksen aikana on vastaavansisältöinen ja tätä laajempikin kaikkia sosiaalietuuksia koskeva lakiehdotus edennyt kolmanteen käsittelyyn asti.

Hallitus esitti tähän ehdotukseensa liittyen kuitenkin sellaista poikkeusta, että kansaneläkekeitä ei saatettaisi ulosmittauksen piiriin. Tähänkin nähdessä on valiokuntakäsittelyssä lakia tiukennettu ja kansaneläkkeet on saatettu ulosmittauksen piiriin siltä osin, kun ulosmittaus koskee elatusapuja.

Hallituksen esityksen perusteluihin sisältyy lupaus siitä, että ulosmittauksen ulkopuolelle jäävä ns. suojaosuus korotettaisiin 2 200 markkaan. Huollettavan suojaosuuden osalta, joka nykyisellään on 600 mk, ei esityksen perusteluissa ole minkäänlaista mainintaa. Sitä ei ole luvattu korottaa, ei edes säilyttää nykyisellä tasolla. Kuitenkin tuo 600 markan suojaosuus huollettavasta on varsin vähän tai todella alhainen ottaen huomioon esimerkiksi lapsesta aiheutuvat todelliset kustannukset perheille. Tästä on aivan vastikään tehty selvityksiä muun muassa sosiaalihallituksessa.

Näitä lupauksia suojaosuuden korottamisesta nykytasostaan ei kuitenkaan tämän esityksen yhteydessä haluta kirjata lakiin, vaan suojaosuuden määräytyminen jäisi edelleen asetuksen varaiseksi asiaksi. Tämä merkitsee, että joudumme tämän perusteluihinkin merkityn lupauksen osalta luottamaan hallituksen hyvään tahtoon ja jatkossa suojaosuuden määrä olisi myös aina kiinni hallitusten tahdosta ja poliittisista suhdanteista. Mielestämme tällainen ei mitenkään voi olla perusteltua. Tämän lakiehdotuksen toisen käsittelyn yhteydessä SKDL:n eduskuntaryhmä esitti, että nämä suojaosuudet sen suuruusina kuin hallituksen esityksen perusteluissa on, eli tämä 2 200 mk ja nykyinen huollettavan suojaosuus 600 mk, merkittäisiin lakiin. Tällaista muutosta ei kuitenkaan eduskunta tehnyt. Jos nämä olisi merkitty lakiin, niin se olisi parantanut velallisten asemaa ja antanut enemmän suojaa. Luonnollisesti nämä suojaosuudet olisi tullut sitoa myös indeksiin siten, että ne elinkustannusten noustessa kohoaisivat. Kuitenkin suojaosuuden määränä 2 200 mk on erittäin alhainen, sillä tällä summalla ei voida katsoa tämän päivän suomalaisessa yhteiskunnassa voitavan tulla kunnolla toimeen.

Kuitenkin kuten täällä edelläkin käytetystä puheenvuorosta ja aikaisemmasta keskustelusta kävi ilmi, niin tämä suojaosuuden määrä on lain yhteydessä liitetty hyvin kiinteästi perusturvasta käytyyn keskusteluun. Valiokunnassa kuullut asiantuntijat, niin sosiaali- ja terveystieteiden kuin sosiaalihallituksen taholta sekä eräitä muitakin tahoja edustavat asiantuntijat,

korostivat, että tässä ollaan nyt tekemässä eräänlaista kannanottoa perustoimeentuloturvaston suhteen. Kun määritellään se taso, joka ihmisille välttämättä on jätävä toimeentulon turvaamiseksi, niin nyt tämä taso ollaan määrittelemässä itse asiassa tästä laista päätettäessä erittäin alhaiseksi eli 2 200 markkaan.

Tätä ei voi mitenkään perustella sillä, kuten myös on lain käsittelyn yhteydessä esitetty, että kun jotkut sosiaalietuudet jäävät vielä tätäkin alhaisemmiksi, esimerkiksi työttömälle perusturvasta käteen jäävä osuus taikka työttömän koko peruspäivärahan takaama toimeentulo on tätä alhaisempi, niin suojaosuutta ei voitaisi säätää tätä korkeammaksi. Mielestäni tällaiset perustelut eivät kestä. Jos todetaan, että 2 200 mk on liian alhainen takaamaan riittävää toimeentuloa, niin päinvastoin tulisi ryhtyä kii-reesti toimenpiteisiin kaikkien niiden toimeentuloturvaan takaavien etuuksien nostamiseksi tälle taikka tätä korkeammalle tasolle kuin menetellä päinvastoin ja todeta, että suojaosuutta ei voi säätää korkeammaksi, koska alhaisempia etuuksia on vielä olemassa.

Erittäin suuri puute on, että tässä yhteydessä ei tätä huollettavan suojaosuutta ehdoteta korotettavaksi. Tämä on erittäin huono kannanotto myöskin perusturvan kehittämisen kannalta, koska aivan välttämätöntä olisi saattaa suojaosuus ja yleiset perustoimeentuloturvajärjestelmät sille tasolle, että lasten elatukseen tarvittavat tulot voitaisiin perheelle turvata sosiaalietuusjärjestelmien ja lapsilisäjärjestelmän kautta.

Arvoisa puhemies! Tässä esille ottamillani perusteilla demokraattisen vaihtoehdon eduskuntaryhmä ei voi hyväksyä eduskunnassa kolmanteen käsittelyyn nyt edennyttä esitystä. Siksi ehdotan, että valiokunnan mietintöön sisältyvät lakiehdotukset hylätään.

Ed. P. Leppänen: Herra puhemies! SKDL:n edustajat jo valiokunnan käsittelyn aikana ja myöskin täällä suuressa salissa esittivät suoja säännön lisäämistä lakiin, mutta eduskunnan enemmistö ei viime viikolla sitä hyväksynyt. Siksi ehdotan, että perusteluissa lausutaan seuraavaa:

”Suojaosuus on tarkoitettu turvaamaan ihmisten välttämättä tarvitsema tulonosa ulosotolta. Toisaalta kuitenkin toimeentuloturvan muodosta riippuen ihminen saattaa saada käsiteltävänä olevan lain suojaosaa vähempää toi-

meentuloturva. Eduskunta edellyttääkin, että hallitus antaa eduskunnalle pikaisesti esitykset perustoimeentuloturvan parantamisesta niin, että sairausvakuutuslain vähimmäispäiväraha, äitiys- ja vanhempainraha, työttömyysturvan peruspäiväraha ja opintotuki nostetaan välittömästi suojaosuuden tasolle ja lähivuosina kaikki vähimmäisetuudet 3 000 markaksi kuukaudessa.”

Toiseksi esitän perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii siitä, että suojaosuudeksi tulee 2 500 markkaa kuukaudessa ja että tätä markkamäärää korotetaan vuosittain indeksin mukaan”.

Ed. K a n k a a n n i e m i: Herra puhemies! Hallituksen esitys eläkkeiden ja eräiden muiden etuuksien ulosmittausta koskevan lainsäädännön uudistamiseksi on tarpeellinen, koska on ilmennyt, että nykyinen käytäntö, jonka mukaan kaikki eläkkeet ovat ulosmittauskelpoisuuden ulkopuolella, on johtanut kohtuuttomuuksiin ja lainsäädännön aukkojen jopa röhkeään hyväksikäyttöön joissakin yksittäistapauksissa. Tällaiset epäkohdat poistuvat tämän uudistuksen myötä. Tällä lainsäädännöllä on tärkeä merkitys myös velkojen aseman kohtuullisessa turvaamisessa. On nimittäin oletettavaa, että tämä uudistus lisää vastuuntuntoa tehtyjä sitoumuksia kohtaan.

Hallituksen esitys sellaisena kuin se nyt on kolmannessa käsittelyssä, on kuitenkin eräiltä osin vajavainen. Siihen on jäämässä epäkohtia. Näitä ovat ennen muuta suojaosuuden määrittelyn jääminen laista alemmantasoisien päätösten varaan sekä sairausvakuutuksen päivärahojen ja äitiyspäivärahojen sisältyminen kokonaisuudessaan ulosmitattavien etuuksien piiriin. Suojaosuus olisi tullut sisällyttää lakiin sekä sitoa sen tarkistus vuosittain indeksiin. Samalla olisi tullut lapsikorotus suojaosuuteen ottaa lakiin hallitusta velvoittavana. Valitettavasti huoltajakorotuksesta ei lakiesityksessä puhuta mitään. On vaara, että lapsiperheet joissakin tapauksissa joutuvat kohtuuttomiin vaikeuksiin ulosmittausten johdosta.

Eläkeläisten osalta suojaosuuden tulisi olla aktiiviväestön suojaosuutta korkeampi. Pientä eläkettä saavien mahdollisuudet hankkia lisätuloja ovat heikot. Toisaalta he ovat ehkä kaikkein alttiimmat joutumaan tämän päivän keinoja kaihtamattomien markkinamiesten kohteeksi. Tästä saattaa olla seurauksena kohtuuttomia ulosottotoimenpiteitä, ellei laki heitä riit-

tävästi suojaa, kuten lainsäädännön yhtenä tehtävänä tulisi olla.

On vielä todettava, että ne pieneläkeläiset, joilla ei ole ulosmittauskelpoista omaisuutta ja joiden eläke on esimerkiksi alle 2 800 mk kuukaudessa, eivät ole pankkilainan saannin suhteen kovinkaan hyvässä asemassa missään tapauksessa. Jos he hankkivat esimerkiksi asunon, tulee heille vakuudeksi kelpaavaa omaisuutta. Näin ollen luotto- ja takauskelpoisuus ei heidän osaltaan ole erityisen keskeinen ongelma. Tämä lainsäädäntö saattaa siis johtaa pieneläkeläisten osalta jopa ikäviin sairauksiin.

Yksi epäkohta tässä lainsäädännössä on sairauspäivärahojen ja äitiyspäivärahojen sisällyttäminen ulosmittattaviin etuuksiin. Nämä osittain kulukorvauksina suoritettavat etuudet olisi tullut jättää esimerkiksi kansaneläkelaitoksen esittämällä tavalla ulosmittauksen ulkopuolelle. Hallituksen perhepoliittinen linja osoittautuu näin hyisen kylmäksi. Sairaat sekä vastasyntyneet ja heidän äitinsä tarvitsevat suojaa myös tällaisissa tapauksissa. Valitettavasti näin ei nyt tapahdu.

Herra puhemies! Edellä oleviin perusteluihin viitaten totean, että kristillisen liiton eduskuntaryhmä kannattaa lakiehdotusten hyväksymistä, mutta kiinnittää erittäin vakavaa huomiota niihin epäkohtiin, joita tässä yhteydessä saattaa syntyä. Tämän johdosta, herra puhemies, ehdotan, että eduskunta hyväksyy seuraavan perustelulausuman:

”Hyväksyessään lakiehdotukset eduskunta edellyttää, että hallitus vahvistaa suojaosuudet sellaisiksi, että eläkkeensaajat eivät joudu kohtuuttomiin taloudellisiin vaikeuksiin eikä lapsiperheiden toimeentulo ulosmittausten johdosta vaarannu, sekä että hallitus tarkoin seuraa sairausvakuutuksen päivärahojen ja äitiyspäivärahojen ulosmittausten vaikutuksia ja tarvittaessa ryhtyy pikaisesti lainsäädännön korjaustoimenpiteisiin.”

Ed. Paakkinen: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Aittoniemen tekemää perustelulausumaehdotusta.

Ed. Moilanen: Herra puhemies! Kannatan ed. Kankaanniemen tekemää perustelulausumaehdotusta. Tämän lausuman hyväksyminen on nimittäin vähintään, mitä eduskunta tässä vaiheessa voi tehdä lapsiperheiden ja erityisesti pienokaisten välttämättömän perusturvan edis-

tämiseksi. On valitettavaa, että valiokunta ei suostunut muuttamaan hallituksen esitystä niin, että äitiyspäivärahat olisivat jääneet ulosmittauksen ulkopuolelle. Valiokunta unohti tässä vastasyntyneiden lasten edut. Äitiyspäivärahan merkitsee vastasyntyneelle pienokaiselle aineellista lisäturvaa ja hänen perheelleen helpotusta pienokaisen aiheuttamista lisämenoista selviytymiseen, ja toivonkin, että edustajat tätä perustelulausumaa edelläsanoituista syistä kannattaisivat.

Ed. Tennilä: Herra puhemies! Hallituksen esitys kuvastelee nykyisen oikeistojohtoisen hallituksen politiikan sisältöä hyvin paljastavasti. Tässä maassa on todella suuria yhtiöitä ja todella rikkaita, joiden osalta esim. verotuksen taso on hyvin matala, joskus olematon. Tähän ei huomiota kiinnitetä, mutta nyt halutaan ulosottomiehen karvaisen käden ulottuvan myös hyvin pieniin tuloihin, sosiaaliturvan varassa eläviinkin. Tässä ovat kohteena nyt tosiasiallisesti nimenomaisesti rammatt ja rasautetut, köyhät eläkeläiset, pientä äitiyspäivärahaa saavat ja muut pienituloisimmat ryhmät. Suojaosuus on mitätön 2 200 mk, eikä sitäkään ole sidottu indeksiin eikä edes sillä ole lain suojaa ja varmuutta. Eli tässä todella tavoitteellaan sitä, että näihin köyhimpiinkin päästään iskemään.

Täällä monessa puheenvuorossa on tuotu esille huoli siitä, että tämä esitys nyt ei ole hääppöinen. Tässä on monta vakavaa puolta. Sitten on kuitenkin sanottu niin kuin kristillisten tyypillisessä esityksessä, että liitto hyväksyy tämän huonon esityksen, mutta samalla kiinnittää vakavaa huomiota jollakin perustelulausumalapusella. Tällaiset esiintymiset eivät auta yhtään mitään. Jos on kerran kielteinen kanta johonkin esitykseen, sen jälkeen kun siihen ei ole saatu tarvittavia muutoksia, se pitää tuoda täällä eduskunnassa selvästi esille. Tämän vuoksi me olemme hylkäämisen kannalla, kun ei tähän korjauksia saatu.

Kannatan ed. Löyttyjärven hylkäävää ehdotusta.

Ed. Moilanen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Viitaten edelliseen puhujaan totean, että laki on sinänsä siksi tärkeä ja kokonaisuudessaan hyvä esitys, ja sen takia, että siinä on joitakin yksityiskohtia, jotka sinänsä ovat valitettavia, ei voi mennä hylkäämään koko lakia, sillä jos me emme tätä lakia nyt hy-

väksy, niin silloin meillä on isompi haitta kuin siitä, että siihen jää näitä heikkouksia. Näitten heikkouksien vuoksi nimenomaan haluamme, että eduskunta kiinnittäisi tämän perustelulauseman hyväksymisellä hallituksen huomiota näihin kohtiin, joita pitää erityisesti seurata, ja jos niissä näkyy heikkouksia käytännössä ja haittavaikutuksia, niin ryhtyä toimenpiteisiin lainsäädännön muuttamiseksi tältä osin.

Ed. Tennilä (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kristillinen liitto harjoittaa taas tällaista jesuiittapolitiikkaa eli selittelee, että on jossain yksityiskohdassa jokin heikkous. Tämähän on oleellista, että tässä ulosottomiehen karvainen käsi päästetään nyt kaikkein köyhimpienkin taskuun viemään ne viimeisetkin rovet leskiltä ja rampautuneilta. Eikö tämä teillä mene perille? Ei kannata hurskastella ja jeesustella tässä hommassa, tässä on selvästä asiasta kyse. Te hyväksytty sen, että hyvin pieniäkin tuloja tästä eteenpäin saa ulosmitata.

Ed. Hautala (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Tennilälle toteaisin sen seikan, että hänen nyt ollessaan käsillä olevan lakiesityksen hylkäämisen kannalla hän puolustellee niitä suurituloisia eläkeläisiä, jotka velvollisuutensa laiminlyöivät yhteiskuntaa ja yksityisiä kohtaan. Tiedämmehän runsaasti tapauksia, että jopa kymmeniätuhansia kuukaudessa saavat eläkeläiset ovat kieltäytyneet maksamasta yhteiskunnalle verojaan ja eräitä muita suoritteitaan. Todella tällaiseen puolustamiseen kristillinen liitto ei lähde. Suojaisuus tietysti tarjoaa jonkinlaisen turvan kaikkein pienituloisimmille, mutta olisimme halunneet, että suojaisuus olisi ollut vähän korkeampi.

Ed. Ollila (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kun ed. Tennilä toistamiseen puhui ulosottomiehen ”karvaisesta kädestä”, niin en voi olla huomauttamatta hänelle, että tunnen ulosottomiehen, joka on nainen.

Ed. Vistbacka (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totean ed. Tennilälle, koska itse ehkä kuulun niihin, joilla on se ”karvainen käsi”, ja muutamia vuosia olen sitä tehnyt, että tämä lakiesitys nimenomaan takaa sen tason. Tällä hetkellä se on 1 600 markan paikkeilla, ja se nousee tasoltaan. Minusta siinä on huomattava parannus verrattuna aikaisempaan joka tapauksessa.

Ed. Niinistö (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiinnittäisin samaan seikkaan huomiota kuin ed. Vistbacka, että suojaisuus nyt tuntuvasti nousee. En voi olla samalla ihmettelemättä myöskään ed. Tennilän puheenvuoron lähtökohtia. Ei kukaan aiheetta iske kiinni eikä ulosottomies tai -nainen karvaisella tai karvattomalla kädellään tule aiheetta kenenkään kimppuun. Kyllä se pitäisi aina muistaa tässä.

Ed. Tennilä (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kristillisille vielä vastaan, että te hyväksytte sen, että ulosottomiehen, toivottavasti ei koskaan naisen, karvainen käsi mene köyhimpienkin kukkaraan. Te jeesustelette tässä, kun te puhutte siitä, että me olisimme hyväksymässä sen, että jotkut isotuloiset kiertävät ja keplottelevat. Tässä on oleellista se, että tähän lakiin ei saatu sisällöllisiä korjauksia, suojaosuudet ovat jääneet surkean matalalle eikä ole mitään takeita siitä, että ne ovat edes tätä jatkossa. Te hyväksytte sen, että todella aivan mittättömiinkin tuloihin nyt ulosotto ulotetaan. Tämä on oleellisesta, eikä tämä kiertelemällä eikä kaartelemalla eikä ponsilausemilla miksiäkään muutu.

Ed. Stenius-Kaukonen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Vistbacka piti riittävänä suojaosuuden nostamista 2 200 markkaan kuukaudessa. Ed. Vistbacka ei ota ollenkaan huomioon sitä, että tällä hetkellä lasten tai huollettavan osalta suojaosuutta on nostettu 600 markalla. Kun tätä asiaa kysyttiin oikeusministeriön edustajalta, niin ensin hän sanoi, että varmasti huollettavien suojaisuus täytyy säilyttää vähintään nykyisellään. Mutta kun hän myöhemmin toi kirjallisen lausunnon, keskusteltuaan asiasta ministerin kanssa, niin siinä ei luvattukaan huollettavien suojaosuuden säilyttämistä. Eli nyt on vaarana se, että lapsiperheissä, vaikka tämän yhden henkilön suojaosuus nousee, niin koko perheen suojaosuus ei nouse, vaan lasten, huollettavien, suojaosuutta alennetaan. Tämä nyt on vihonviimeinen tapa toimia tässä asiassa. Eniten hätää on usein juuri monilapsisissa perheissä. Hallituksen esitys ei anna mitään takeita siitä, että suojaosuudet säilyvät.

Ed. U. Leppänen: Herra puhemies! Tämä eläkkeiden ja eräiden sosiaaliturvaetuksien ulosmittauslaki on täysin tarpeeton laki. Tätä

hallitus yritti 1979 — 1983 eduskuntakaudella. Silloin eduskunnassa ei käsitelty lakia loppuun ja se raukesi siinä eduskunnassa. Sen jälkeen edellisessä hallituksessa, jossa olin itse mukana, oikeusministeri Taxell yritti tätä lakia useamman kerran viedä hallituksesta läpi, mutta pystyin yksin sen estämään neljä vuotta. Mutta enää ei voimat riitä, huomaa. Nimittäin täällä eduskunnassa näyttää menevän tämä laki varsin helposti läpi. Vain demokraattisen vaihtoehdon eduskuntaryhmä ilmeisesti vastustaa. Kaikki muut siis kannattavat tätä lakia. Näin ollen suuri enemmistö sen hyväksyy. Minun mielestäni tämä on byrokraattisen holhousyhteiskunnan oikea huipentuma. Tosiasiassa sosiaaliturvaa ryhdytään ulosmittaamaan.

Jos pidetään epäkohtana sitä, että verrattain suuria eläkkeitä saavilla saattaa olla maksamattomia asioita, joista pitää ulosmittaus toimittaa, niin siihen löytyy muita korjauksia. Ei tarvitse tehdä tällaista yleistä lakia. Monella muulla lainsäädäntötoimenpiteellä voidaan tämä hoitaa. En mene niihin yksityiskohtaisesti, mutta kun täällä kristillinen liitto puhuu siitä, että he eivät puolusta täällä suuria eläkkeitä saavia, siihenkin löytyy paljon parempia keinoja. SMP on esittänyt vuosikymmenien ajan, että tässä maassa säädetään selvä eläkekatto. Sillä poistetaan suuret eläkkeet. Poistuu koko ongelma. Poistuu myös ulosmittausongelma. Silloin on turha maksaa järjettömän suuria eläkkeitä. Niissä suurissa eläkkeissä ei ole yhteensovituksia. Pientä kansaneläkettä saavilla, kun molemmat aviopuoliset sitä saavat, on monenlaista yhteensovitusongelmaa, pienennetään eläkkeitä jne.

Ed. Sasi puhui tästä asiasta, vastasi puheenvuorooni, kun tämä oli lähetekeskustelussa. Hän käytti täysin loukkaavaa kieltä. Silloin puhetta johtanut puhemies ei kuitenkaan reagoinut siihen. Ed. Sasi ei näytä nyt olevan paikalla. Hän olisi voinut pyytää anteeksi ja korjata loukkaavat puheensa, mutta eihän se tietysti kokouksen kansanedustajalle ole helppoa.

Minä kannatan tässä asiassa ed. Löyttyjärven tekemää esitystä.

Ed. Moilanen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tässä oli taas tyypillistä propagandaa ja populismia. Edustaja jätti sanomatta sen, että eläkkeet ovat väistämättä järjestelmässämme sidoksissa palkkoihin. Jos eläkkeille asetetaan katto, se on mahdollista vasta sen jälkeen, kun palkkoille on asetettu katto.

Ed. U. Leppänen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Täytyy nyt ihmetellä kristillisen liiton juridista asiantuntemusta, vaikka juristi puhuukin. Jos pystytään eläkkeet saamaan lailla ulosmittauskelpoisiksi, niin kyllä pystytään eläkkeille täällä eduskunnassa tekemään myös katto.

Ed. Säilynoja: Arvoisa puhemies! On hyvä keskustella näistä kattoasioista. SKDL:llä on monta hyvää esitystä sen suhteen, mutta ne on äänestetty täällä aina nurin.

Tässä ovat kyllä vähän sekaisin pasmat asian käsittelyn osalta. Minusta hallituksen esityksen lähtöajatus on, että eläkejärjestelmä ei voi olla sellainen järjestelmä, joka sallii erilaisia väärinkäytöksiä verrattuna palkannauttijiin. Se on minusta hyvä, että tällä lailla nyt eläkeläiset ja myös palkannauttijat saadaan samalle lähtöviivalle. Niitä kohdellaan saman lain ja saman arvon mukaisesti. Tämä lähtökohta on minusta aivan oikea varsinkin, kun hallituksen esityksessä ainakin annetaan lupaus siitä, että suojaosuutta kaikkien kohdalla nostetaan oikeudenmukaisempaan suuntaan.

Tässä on kieltämättä eräitä asioita, jotka ovat moneenkin kertaan täällä salissa tulleet esille. Ne tulivat myös esille valiokunnan käsittelyssä. Muun muassa äitiyspäiväraha-asia, suojaosuusasia, joka meidän joidenkin mielestä olisi pitänyt lailla säätää, jne. Valiokunnan enemmistö muovasi tämän valiokunnan esityksen sellaiseksi, joka nyt on ollut edelleenkin täällä käsittelyssä ja joka ei meidän eräiden esittäjien ehdotuksista huolimatta ole muuksi muuttunut.

Nyt ollaan käsittelemässä asiaa joko hyväksymisen tai hylkäämisen kannalta. Kaikki eläkeläisjärjestöt ovat yksimielisiä siitä, että tämän lain voimaantulo hyödyttää tavallista eläkeläistä, jonka mm. luottoasiat ovat olleet hyvin kyseenalaisia johtuen siitä, että tämä osa lainsäädäntöä on ollut rempallaan. Näistäkin syistä johtuen ei tietooni ole tullut eikä valiokuntakäsittelyn aikana tullut sellaista, että tavallisilla kuolevaisilla, joilla on pienet eläkkeet, olisi jotakin pelättävää tämän lain voimaantulosta. Tosin tietysti olisi oltu tyytyväisiä, jos suojaosuudet olisi saatu jonkinlaisina kohtuullisina pykäliin. Joka tapauksessa jo se, että eläkeläisiltä on puuttunut eräänlaista luottamusta rahalaitoksiin nähden, on ollut suojaamassa pieneläkeläisiä siltä, että ne olisivat voineet kovin suuriin velkaantumisiin yltää. Niinpä uskonkin,

että tämä siltä osin tyydyttää myös tulevia eläkeläisiä ja nyt eläkkeelle siirtyviä.

Näistä syistä johtuen SKDL:n eduskuntaryhmä on tämän lain hyväksymisen kannalla ja ehdottaa P. Leppäsen nimissä tehtyjä ponsilausemia. Minä kannatankin kumpaakin ed. P. Leppäsen tekemää ehdotusta.

Ed. L a i n e (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minä en tietenkään lähde polemisimaan SKDL:n eduskuntaryhmän kantaa. Kun ed. Säilynoja sanoi, että asiassa ovat pasmat sekaisin, pasmat ovat sekaisin varmasti niillä edustajilla, jotka muuttelevat kantaansa. Näin ymmärrän. Erityisesti haluan todeta, kun ed. Säilynoja sanoi, että hallitus on oikeassa siinä, kun se nyt asettaa eläkeläiset ja palkansaajat samaan asemaan, että eläkeläisten ja palkansaajien saattaminen samaan asiaan voitaisiin toteuttaa myös siten, että riittävän korkea suojasäännös säädettäisiin koskemaan yhtä hyvin eläketuloa kuin palkkatuloa. (Eduskunnasta: Sitähän on esitetty!) — Mutta eihän sitä tässä nyt ole. (Välihuutoja) — Niin, mutta nyt ei olla tekemässä sellaista lakia, vaan nyt otetaan kantaa hallituksen esitykseen joko sen hyväksymisen tai hylkäämisen puolesta. — Heikkous on ennen kaikkea se, että äitiyspäiväraha ja sairauspäiväraha tulevat myös ulosmittauksen piiriin.

Kun ed. Moilanen aikaisemmin sanoi, että ei voida eläkekattoja asettaa, että se johtuu työeläkelainsäädännöstä, ed. Moilanen varmasti tietää, että sellaisia lakeja, joilla nykyisiä lakeja muutetaan, voidaan tässä talossa säätää.

Ed. V ä h ä k a n g a s (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Totean vain asiasta ed. Laineellekin, että minusta tässä nostatetaan myrskyä vesilasiin ja käytetään tunteita enemmän kuin todellisuutta hyväksi. Nimenomaan pienillä eläkkeillä olevat ihmiset tässä maassa ovat rehellisyyden etupäässä kulkijoita. Heillä ei ole sellaisia maksuja, joista ulosmittauksia tehdään. He eivät ole kenneet sellaisia velkoja edes saamaan pienten eläkkeidensä vuoksi. Minusta hallituksen esitys on perusteltu kahdesta syystä. Ensinnäkin me saamme suurituloiset eläkeläiset maksamaan viulunsa, ettei heidän velkojaan makseta yhteiskunnalla. Toiseksi tapahtuu oikeus. Muuta me emme tässä vaiheessa voi siinä suhteessa, että vaikeaa on selittää minimipalkkoilla oleville työntekijöille, että heidän tulostaan, joka ei juuri kummempia ole

kuin tämäkään verojen jälkeen, voidaan ulosmittaus suorittaa mutta eläkkeistä ei.

Ed. S ä i l y n o j a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Juhani Vähäkangas vastasi oikeastaan siihen, mihin minä ajattelin vastata. Mutta meidän käsittelemme toisen käsittelyn aikana juuri kyseisiä pykäläasioita ja hävisimme tässä asiassa. Nyt on kysymys siitä, hylkäämmekö esityksen ja jatkamme hyvin mielestäni epärehellistä tilannetta, jossa annetaan mahdollisuus tehdä rötöksiä juuri siinä vaiheessa, kun ollaan tietoisia eläkkeelle siirtymisestä. Minusta tässä asiassa tilaisuus tekee varkaita ja myös meidän tehtävämme on estää tällaisen kehityksen jatkumista.

Ed. L ö y t t y j ä r v i: Herra puhemies! Haluan vielä keskusteluun osallistujia muistuttaa siitä, että nyt olemme ottamassa kantaa niihin lakiehdotuksiin, jotka toisessa käsittelyssä ovat muodostuneet eduskunnan sisällölliseksi kannaksi. Näissä lakiehdotuksissa ei ole suojasäädöstä lainkaan lakiin sidottuna, ei indeksisuojaakaan myöskään suojaosuudelle. Säädöksessä, josta nyt ollaan kolmannessa käsittelyssä päättämässä, ovat äitiyspäivärahat ja sairauspäivärahat myös ensimmäisen kuukauden osalta siitä huolimatta, että esimerkiksi Kansaneläkelaitos asiantuntijana katsoi, että näillä etuuksilla korvataan myös aiheutuvia kustannuksia, yhtä lailla ulosmittauksen piirissä.

Nyt ollaan ottamassa myös kantaa siihen, missä määrin luotamme istuvaan hallitukseen, sen tahtoon pienituloisten asian ajamisessa. Meidän mielestämme hallitukseen tässä asiassa ei voi luottaa. Emme voi jättää suojaosuudesta päättämistä hallituksen hyväntahtoisuuden varaan. Sitä paitsi hallitus ei ole lainkaan luvannut korotuksia huollettavan suojaosuuteen, ja 2 200 mk varsinaiseksi suojaosuudeksi on aivan liian vähän. Tällaista esitystä, joka nyt on tulossa eduskunnan päätökseksi, emme voi hyväksyä, ja tästä syystä olemme esittäneet sen hylkäämistä. Hallitus voi valmistella eduskunnalle paremman esityksen, jos se tahtoo.

Ed. U. L e p p ä n e n: Herra puhemies! Ensinnäkin täytyy todeta se, että kun pyritään perustoimeentuloturvaan, joka olisi vähintään 3 000 mk kuukaudessa, tämä on aivan järjetöntä, että edes siihen ei ole voitu päästä suojaosuuksissa.

Toisaalta totean niille, jotka ovat niin kau-

hean huolestuneita siitä, että eläkeläiset eivät saa lisää velkaa, että minä en pidä nyt kovin suurena yhteiskunnallisena ongelmana tällä hetkellä sitä, että eläkeläiset eivät niin kauheasti saa velkaa. Luulen, että nyt tässä yhteiskunnassa velkaa saavat eläkeläisetkin jo tarpeeksi.

Mutta toisaalta, mitä laista seuraa? Siitä seuraa väistämättä se, että eläkeläisten huiputtaminen laajamittaisesti alkaa. Kaikenlaisten kirja-kauppiain ja muiden on nyt turvallista myydä, huiputtaa eläkeläisiä, koska saa ulosotolla rahat takaisin helposti. Nähdään vain!

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Löyttyjärvi ed. Tennilän kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylättäisiin.

Ed. Aittoniemi ed. Paakkisen kannattamana on ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi: "Hyväksyessään lakiehdotukset eduskunta toteaa, että monissa sosiaaliturvan muodoissa tulotaso saattaa jäädä huomattavastikin ulosmittaamatta jätettäväksi määrättävän suojaosuuden alapuolelle. Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää, miten perustoimeentulojärjestelmää voidaan kehittää niin, että sosiaaliturvan palvelut ja etuudet kohdistuvat oikeudenmukaisesti ja että niiden määrä ja taso vastaavat mahdollisimman hyvin yksilön ja perheen muuttuvien elämäntilanteiden perustarpeita."

Ed. P. Leppänen ed. Säilynojan kannattamana on ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi:

1) "Suojaisuus on tarkoitettu turvaamaan ihmisen välttämättä tarvitsema tulonsa ulosotolta. Toisaalta kuitenkin toimeentuloturvan muodosta riippuen ihminen saattaa saada käsiteltävänä olevan lain suojaosaa vähempää toimeentuloturva. Eduskunta edellyttääkin, että hallitus antaa eduskunnalle pikaisesti esitykset perustoimeentuloturvan parantamisesta niin, että sairausvakuutuslain vähimmäispäiväraha, äitiys- ja vanhempainraha, työttömyysturvan peruspäiväraha ja opintotuki nostetaan välittömästi suojaosuuden tasolle ja lähivuosina kaikki vähimmäisetuudet 3 000 markaksi kuukaudessa."

2) "Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii siitä, että suojaosuudeksi tulee 2 500 markkaa kuukaudessa ja että tätä markkamäärää korotetaan vuosittain indeksin mukaan."

Ed. Kankaanniemi ed. Moilasen kannattamana on ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi: "Hyväksyessään lakiehdotukset eduskunta

edellyttää, että hallitus vahvistaa suojaosuudet sellaisiksi, että eläkkeensaajat eivät joudu kohtuuttomiin taloudellisiin vaikeuksiin eikä lapsiperheiden toimeentulo ulosmittausten johdosta vaarannu, sekä että hallitus tarkoin seuraa sairausvakuutuksen päivärahojen ja äitiyspäivärahojen ulosmittausten vaikutuksia ja tarvittaessa ryhtyy pikaisesti lainsäädännön korjaustoimenpiteisiin."

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Ensin on äänestettävä lakiehdotusten hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lakiehdotukset, äänestää "jaa"; jos "ei" voittaa, on lakiehdotukset hylätty.

Puhemies: Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

"Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, E. Aho, R. Aho, Ahonen, Aittoniemi, Ajo, Ala-Harja, Ala-Kapee, Alaranta, Alho, Almgren, Andersson, Anttila, Antvuori, Astala, Backman, Björklund, Björkstrand, Bärlund, Donner, Dromberg, Elo, Fred, Gustafsson, Haavisto, Hacklin, Halonen, Hautala, Heikkinen, Helle, Hetemäki-Olander, Hilpelä, Hokkanen, Holvitie, Hurskainen-Leppänen, Huuhtanen, Häkämies, Ikkala, Ikonen, Jaakonsaari, Jansson, Joenpalo, Jokiniemi, Joupila, Juhantalo, Jurva, Järvenpää, Jääskeläinen, Jäätteenmäki, Kalliomäki, Kanerva, Kankaanniemi, Karkinen, Kekkonen, Kemppainen, Kietäväinen, Knuuttila, Kohijoki, Koistinen, Kokko, Kortessalmi, Kääriäinen, Laaksonen, Lahti-Nuuttila, M. Lahtinen, P. Lahtinen, Laitinen, Lammien, Lapiolahti, Laurila, Lax, Lehtosaari, P. Leppänen, Liikanen, Lindroos, Linnainmaa, Louekoski, Louvo, Luttinen, Maijala, Mattila, Melin, Metsämäki, Miettinen, Moilanen, Mäkelä, Mäki-Hakola, Mäkipää, Männistö, Mönkäre, Mörttinen, Niinistö, Nyman, Paakkinen, Paasilinna, Paasio, Paloheimo, Pekkarinen, Peltari, Perho, Pesola, Pietikäinen, Piipari, Pohjanoksa, Pohjola, Pokka, Puhakka, Puisto, Pulliainen, Puolanne, Pystynen, Ranta, Rantanen, Rauramo, Rehn, Ren-

ko, Renlund, J. Roos, Rusanen, Ryyänen, Röntynen, Saapunki, Saari, Saarinen, Saastamoinen, Sarapää, Sasi, Savela, Savolainen, Seppänen, Siitonen, Sillanpää, Siuruainen, Skinnari, Soininvaara, Suominen, Säilynoja, Särkijärvi, Taina, Tiuri, Turunen, Tykkyläinen, Tähkämaa, Törnqvist, Uitto, Uosukainen, Urpilainen, Wahlström, Valli, Valo, Varpasuo, Wasz-Höckert, Westerlund, Vihriälä, Viinanen, Viljanen, Virolainen, Vistbacka, Vuoristo, Vähäkangas, Vähänäkki, Väistö, Väänänen ja Zyskowitz.

”Ei” äänestävät edustajat Laine, U. Leppänen, Löyttyjärvi, Stenius-Kaukonen ja Tennilä.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Apukka, Hietala, Hämäläinen, Isohookana-Asunmaa, Jokinen, Järvisalo-Kanerva, Kauppinen, Korkia-Aho, Kuuskoski-Vikatmaa, Kärhä, Malm, Myller, Nieminen, Nordman, Nyby, Ollila, Paavilainen, Pesälä, Puska, Rajamäki, Riihijärvi, Rinne, T. Roos, Salolainen, Sorsa, Taxell, Tenhiälä, Vastamäki, Vennamo ja Väyrinen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 164 jaa- ja 5 ei-ääntä; poissa 30. (Koneään. 6)

Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotukset.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Lopuksi on äänestettävä perusteluja koskevista ehdotuksista. Ed. Aittoniemen ehdotus ja ed. P. Leppäsen 1) ehdotus, jotka koskevat perustoimeentulojärjestelmän kehittämistä, ovat vastakkaiset. Ed. Kankaanniemen ehdotus ja ed. P. Leppäsen 2) ehdotus, jotka koskevat suojaosuuden määrää, ovat niin ikään vastakkaiset.

Äänestyksissä ehdotan meneteltäväksi siten, että ensin äänestetään ed. P. Leppäsen 1) ehdotuksesta ed. Aittoniemen ehdotusta vastaan ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan. Tämän jälkeen äänestetään ed. P. Leppäsen 2) ehdotuksesta ed. Kankaanniemen ehdotusta vastaan ja lopuksi voittaneesta mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätökset:

1) Äänestys ed. Aittoniemen ehdotuksen ja ed. P. Leppäsen 1) ehdotuksen välillä.

Ed. Aittoniemen ehdotus ”jaa”, ed. P. Leppäsen 1) ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 31 jaa- ja 133 ei-ääntä, 5 tyhjää; poissa 30. (Koneään. 7)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. P. Leppäsen 1) ehdotuksen.

2) Äänestys ed. P. Leppäsen 1) ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Mietintö ”jaa”, ed. P. Leppäsen 1) ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 105 jaa- ja 60 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 32. (Koneään. 8)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

1) Äänestys ed. Kankaanniemen ehdotuksen ja ed. P. Leppäsen 2) ehdotuksen välillä.

Ed. Kankaanniemen ehdotus ”jaa”, ed. P. Leppäsen 2) ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 92 jaa- ja 65 ei-ääntä, 9 tyhjää; poissa 33. (Koneään. 9)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Kankaanniemen ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Kankaanniemen ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Mietintö ”jaa”, ed. Kankaanniemen ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 107 jaa- ja 60 ei-ääntä; poissa 32. (Koneään. 10)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi hovioikeuden viroista ja toimista annetun lain muuttamisesta

Esitellään toisen lakivaliokunnan mietintö n:o 11 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 90, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on toisen lakivaliokunnan mietintö n:o 11.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

3) Ehdotukset laeiksi valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain 3 §:n muuttamisesta ja merentutkimuslaitoksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 133 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan.

4) Ehdotukset laiksi kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 134 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin laki- ja talousvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Sarapää: Herra puhemies! Hallitus on antanut eduskunnalle lain kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Esitys vastaa budjetissa luvattua valtionosuusjärjestelmän osittaisuudistusta kuntien osalta. Joukko nykyisiä erikseen suoritettavia valtionosuuksia ja -avustuksia yhdistetään yhdeksi avustusjärjestelmäksi. Valtionosuuksien perusteeksi otetaan markkaa per asukas -periaate.

Esitystä ja järjestelmää on perusteltu sillä, että tehtäväsidonnaisista ja kustannusperusteisista valtionosuuksista luopuminen vahvistaisi osaltaan kunnallista itsehallintoa ja lisäisi kuntien omaa päätäntävaltaa ja kustannusvastuuta palvelujen järjestämisessä. Vaikka hallituksen esitys sinänsä on oikeasuuntainen, uudistuksen valmistelu on mielestäni kuitenkin jäänyt pahasti kesken. Tämän esityksen yhteydessä olisi eduskunnan käsittelyyn tullut saattaa myös Kilven työryhmän esittämiä normien perkaukseen liittyviä ehdotuksia, joista on aikaisemmin jo sovittu kuntien keskusjärjestöjen kanssa. Järjestelmän tarkoituksenaan oli lisätä kuntien itsehallintoa ja samanaikaisesti keventää valtion holhousta kuntiin päin.

Nykymuodossaan järjestelmä on enemmänkin tilitekninen muutos eikä vahvista sinänsä kunnallista itsehallintoa. Lisäksi on syytä huomata, että markkaa per asukas -periaate ei porrastettunakaan näytä riittävästi ottavan huomioon laaja-alaisen kuntien tuottamien palvelujen kalleutta. Tietävästi esimerkiksi Utsjoen kunta menettäisi järjestelmän kautta valtionosuuksia noin 400 000 mk, Inarin kunta puolestaan noin 700 000 mk. Utsjoen ja Inarin kunnat eivät myöskään saisi verotulojen täydennystä, joten mahdollinen kompensatio jäisi epävarmalle pohjalle.

Tämän lain eduskuntakäsittelyn yhteydessä on syytä vakavasti harkita sitä, että kuntien yleisiä valtionosuuksia tarkoittava laki äänestettäisiin opposition toimesta yli vaalien. Tällöin hallitukselle jäisi riittävästi aikaa käynnistää toimenpiteet myös normien perkauksen osalta.

Mielestäni taloudelliselta kantokyvyltään heikoimpien kuntien taloudellista asemaa olisi syytä vahvistaa. Verotulojen täydennysjärjestelmä on syytä vakinaistaa ja siirtää asteikot varsinaiseen lakiin. Harkinnanvaraisia avustuksia on syytä myöntää edelleen poikkeuksellisten ja tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi kunnille. Jotta lakisääteiset palvelut voitaisiin tuottaa periaatteessa kaikissa kunnissa samalla hinnalla, tulisi kuntien yleisistä rahoitusavustuksista annettua lakia muuttaa ja korottaa verotuksen tasoituksen rajoja siten, että porrastus alkaisi vähintään 82,5 prosentista. Tätä tarkoittavan lakialoitteen olemme jättäneet, ja se tulee eduskunnan käsittelyyn ensi viikolla. Lakialoitteen hyväksyminen merkitsisi merkittävää parannusta heikoimpien kuntien taloudelliseen asemaan.

Herra puhemies! Kantokykyluokitusjärjestelmä on luotu tasoittamaan kuntien taloudellisia eroja. Tämän vuoden aikana on hyväksytty uusi kantokykyluokituslaki. Tässäkin salissa usealla suulla on todistettu, että uudesta laista hyötyvät ennen kaikkea Lapin ja Oulun läänin kunnat ja mahdollisten kantokykyluokituksen korotuspaineiden ja uhkien pitäisi näiltä alueilta poistua. Sisäasiainministeriön asettama neuvottelukunta selvittelee parhaillaan kuntien kantokykyluokitusta.

Yllätys, yllätys! Tänä päivänä kantokykyluokan nosto uhkaa jälleen peräti viittä Lapin läänin kuntaa. Korotuslistalle ovat joutuneet 17 kunnan mukana Lapista Inari, Kemi, Kemimaa, Kemijärvi ja Sodankylä. Kantokykyluokan nosto tuntuisi suoraan kuntien taloudessa, sillä korotus vähentäisi näiden kuntien valtionapuja pysyvästi yhteensä 35 milj. mk vuodelta. Kysyn, suunnittelee ko hallitus laajamittaista Lapin kuntien kurittamista kantokykyluokan nostamisella useissa kunnissa.

Ed. Valli: Herra puhemies! On mielenkiintoista todeta, että alkuvuodesta selvästi julkisuudessa todettu keskustan kuuroutuminen oli vain tilapäinen ilmiö. Nyt edustajan puheenvuorosta tuli selvästi esille, miten nyt kuullaan Suomen Kunnallisliittoa ja aivan oikeassa asiassa. Olen sitä mieltä kyllä, että norminannon perkaus on aivan välttämätön toimenpide tämän lain yhteydessä, ja ilmeisesti myös valiokuntakäsittelyssä saadaan asiaan selviä parannuksia.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään laki- ja talousvaliokuntaan.

5) Ehdotuksen laiksi pellonraivausmaksusta annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 142 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää asiasta maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto.

Keskustelu:

Ed. Renko: Arvoisa puhemies! Laki pellonraivausmaksusta on tulossa meille, koska tämähän on ollut määräaikainen laki, ja edelleen tässä esitetään lakia jatkettavaksi kolmella vuodella. Haluan puheenvuoroni painottaa lähinnä Pohjois-Suomen ja siellä olevien työpaikkojen säilymisen ja luomisen kannalta.

Pohjois-Suomessa näyttää olevan rakenneuutoksen seurauksena muuttoliike niin voimakas, että on erittäin vaikeaa arvioida maatalouden tilaa kolmeksi vuodeksi eteenpäin. Olisi tarkoituksenmukaista edetä tässä varovaisemmin ja tehdä yhden vuoden laki, sillä väestön muutto ja maataloudesta luopuminen näyttävät olevan hyvin korreloivia tekijöitä, ja tässä suhteessa emme voi aavistella, mikä on maatalouden sisäinen tila ja omavaraisuutemme leivän niin kuin maitotuotteidenkin osalta kolmen vuoden päästä. Tämä lakiesitys lähtee siitä, että lakia jatketaan kolmella vuodella. Aluepoliittisin perustein olisi järkevää tehdä yksivuotinen laki.

Sitten toinen asia. Tässä laissa on erittäin hyvä pellonraivausmaksusta vapautettavien kohdettu. Ensimmäinen pellonraivauslaki oli kovin vasallihenkinen, mikä tarkoitti sitä, että nämä ns. sosiaalisin perustein pellonraivausmaksusta vapautetut joutuivat anomaan peräti Helsingistä saakka tuon vapautuksen. Kuitenkin Suomessa perinteisesti on sosiaalipuolen lainsäädäntö kyetty tekemään pitkälti delegoivaksi, ja paikallisella tasolla pyritään käyttämään terveesti ja oikeudenmukaisesti harkintaa.

Tässä lakiesityksessä hallitus esittää delegointia kyllä maatalouspiireille pellonraivausmaksun vapauttamisessa. Olisi järkevää viedä se suoraan maatalouslautakunnille, sillä kunnassa tiedetään sosiaalitaapaukset paljon paremmin kuin väliportaalla hallinnossa. Usein väliportaalla hallinnon päätös on täsmälleen sama kuin maatalouslautakunnista lähtenyt lausunto. Byrokratiaa tulisi tässäkin tapauksessa vähentää, samoin sitä nöyryytystä, että ihminen joutuu odottamaan sosiaaliperustein tulevaa päätöstä viikko-, jopa kuukausikaupalla.

Kolmas periaatteellinen kysymys Pohjois-Suomen kannalta on pellonraivausmaksun oikeus ja sen rajaaminen. On aivan selvä asia, että Pohjois-Suomessa, missä tiukat maitokiintiötuotantokatot ovat leikanneet perheitten ja tilojen tulotasoa, on tilanne tukalampi kuin täällä etelässä, missä voidaan purkaa sivuelinkeinoihin

tai painottaa viljan viljelyä enemmän kuin Pohjois-Suomen tiloilla.

Ottaen huomioon maatalouden vaikean tilanteen, ylituotantokysymykset, niin Pohjois-Suomen työpaikat säilyvät kuitenkin pitkälti karjalouteen perustuvan maatalouden varassa. Silloin tulotason turvaamiseksi olisi tärkeää, että maatilojen sisäinen tulonmuodostus saataisiin nousemaan sillä keinoin, että tiloilta ulos virtaavaa rahaa vähennettäisiin, koska tuotantokattoja on vaikea saada nousemaan.

Pohjois-Suomen kannalta tuntuisi luonteelta, että peltoa saisi raivata sataprosenttisella oikeudella siihen saakka kunnes rehuomavaraisuus on taattu. Pidämme vähintäänkin 15 hehtaarin tilakokoa rajana ja siihen 15—20 lypsylehmän perusteella laskettua rehuomavaraisuuspohjaa. Olen vakuuttunut siitä, että Suomen maatalouden linjakeskustelusta emme pääse eteenpäin tasapainoisesti, elleimme myös katso alueellista työllisyyden hoitoa. Tässä suhteessa porrastettu ajattelu niin maidontuotannon suhteen kuin myös tilojen tulotason suhteen, joka tietenkin nojautuu pellonraivauskysymyksen tämän lain osalta, enemmän taikka myöhemmin meillä on välttämätöntä. Muussa tapauksessa me ajaudumme siihen, mitä sosialidemokraattinen puolue jo hyvin pitkälti perusturvakysymyskeskustelussa täällä toi esille, että pientilat suoraan saisivat toimeentulotukea.

Suomen keskustan linja on se, että jokainen ihminen tässä maassa on arvokas ja jokaisen ihmisen henkinen ja fyysinen työpanos on isänmaalle tärkeä. Me emme tällaiseen vapaaseen rahan jakoon ja halpamaiseen äänten keräilyyn lähtisi, vaan arvostamme ihmisen työpanosta ja kotiseudun rakentamistyötä. Oikeus työhön olisi myös Pohjois-Suomessa taattava. Se edellyttää sitä, että pienille tiloille taataan myös toimeentulo ja pellonraivausoikeus sataprosenttisesti oman tilan rehuomavaraisuusasteeseen saakka.

Ed. Pulliainen: Herra puhemies! Pellonraivausmaksulaki on sinänsä aivan paikallaan tilanteessa, jossa maatalouspuolella on selvää ylituotantoa. Vuosi sitten yhtynyt oppositio piti huolen siitä, että tästä laista tuli yksivuotinen verolaki. Silloin eräät hallituspuolueitten kansanedustajat uhittelivat, että ”no niin, siinäpä saitte, ensi vuonna saatte saman lain samanlaisena uudestaan käsitteilyyn”. Nyt on ilolla todettava, että hallituksessa on mietitty asiaa tarkemmin ja tuotu selviä pikku parannuksia

pellonraivausmaksulakiin, mikä on ihan paikallaan ollutkin ja osoittaa hallitukselta tiettyä kehityskelpoisuutta tässä mielessä.

Yhden parannuksen soisi tapahtuvan jatkossa, ja se on se, että tapahtuisi selvä alueellistaminen tässä laissa. Se tarkoittaa käytännössä sitä, että Oulujoen pohjoispuolella olevilla karjatililla taattaisiin rehuomavaraisuus kaikissa tilanteissa. Ed. Renko ehti jo todeta, että olisi hyvä, että laki saataisiin nytkin yksivuotiseksi. Tässä asiassa varmasti oppositiolla on keskustelun paikka.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto.

6) Ehdotuksen laiksi lannoiteverosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 135 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 7) ja 8) asiasta.

Keskustelu:

Ed. P a l o h e i m o : Arvoisa puhemies! Tässä salissa laidasta laitaan on hyväksytty periaate, että ympäristökysymykset ovat tämän päivän, nykyaikamme, tärkeimpiä ja polttavimpia kysymyksiä. Samoin on hyväksytty se ajatus, että ympäristökysymyksiä ei ratkaista täällä silloin, kun budjetissa käsitellään ympäristöministeriön pääluokkaa, vaan ensisijaisesti muiden pääluokkien yhteydessä puuttamalla ympäristöön välillistä tietä. Eräänä kaikkein merkittävimmistä yleisistä uudistuksista ovat vihreät taas kerran budjettikeskustelun yhteydessä esittäneet haittaveroasiaa, josta on puhuttu noin kymmenkunta tai viisitoista vuotta tarkemmin sanottuna. Tehokkaampia tapoja ympäristöme tilan parantamiseksi ei toistaiseksi ole esitetty. Haittaveron on hiljaisesti hyväksytty ympäristön välillisistä parannuskeinoista parhaimmaksi.

Nyt ehdottamamme lannoitevero on haitta-vero luonteeltaan. 40 pennin vero vastaa tämänhetkistä Ruotsin käytäntöä. Se tuo valtiolle noin 400 milj. markan verotulot. Me emme ole ottaneet kantaa siihen, käytettäisiinkö tämä 400 milj. mk menojen lisäykseen tai muiden verojen vähentämiseen. Koska budjettia on moitittu löysäksi ja minustakin se on löysä, ehdottaisin jalkimmäistä vaihtoehtoa.

Jotta vero ei lisäisi elintarvikkeiden hintaa, vaan vähentäisi haitallista ylituotantoa, ehdotamme maatalouden pääluokan kohdalla, että vientitukea vähennettäisiin 500 milj. markalla, puolella miljardilla. Jotta tämä ei koituisi maanviljelijöiden tulotason alentamiseksi, ehdotamme edelleen, että tähän toimenpiteeseen liitettäisiin pinta-alalisien nostaminen samalla summalla, puolella miljardilla eli 500 milj. markalla. Tästä olemme myös tehneet raha-asialoitteen.

Koko toimenpide tällaisenaan vähentäisi vain lannoiteteollisuuden, käytännössä Kemiran, menekkiä ja lisäisi valtion verotuloja. Se olisi terveempi vaihtoehto kesannoinnille, joko velvoitekesannoinnille tai vapaaehtoiselle kesannoinnille. Sen ympäristöhaittojen vähentäminen olisi merkittävää siitä syystä, että tällä hetkellä juuri maatalouden typpi- ja fosforikuormitus vesistöissä on kaikkein suurin vaikutukseltaan. Sen rehevöittävä vaikutus on suurempi kuin teollisuuden tai kotitalouksien sinällään. Vesistöjen typpikuormasta tulee pelloilta 57 %, fosforikuormasta 27 %.

Tämä vero on haittavero tyypillisimmillään. Se vähentää ympäristölle haitallista tuotantoa. Jatkossa vihreät tulevat esittämään useita muita vastaavanlaisia haittaveroihin liittyviä lakiesityksiä.

Ed. So in i n v a a r a : Herra puhemies! Haluaisin ed. Paloheimon nimissä kulkevaa ja koko vihreän ryhmän allekirjoittamaa aloitetta perustella sen lisäksi, mitä Paloheimo tässä itse teki, seuraavilla seikoilla. Tämä on minusta neljässä mielessä hyvin järkevä ehdotus.

Ensimmäiseksi se on yksinkertaisesti taloudellisesti järkevä. Se on taloudellisesti järkevä sen takia, että se saa maatilat yrityksinä toimimaan paremmin kansantalouden ja yleisen edun mukaisesti. Meillä on sellainen tilanne, että meillä sitä seikkaa, että Suomessa maatalouden ehdot ovat vaikeammat kuin meitä lämpimämmässä maissa, kompensoidaan sillä, että lopputuotteet ovat vastaavasti kalliimpia.

Tällaisessa ylituotantotilanteessa, jossa me nyt olemme, osa näistä lopputuotteista joudutaan kuitenkin hyvin halpaan hintaan myymään maailmanmarkkinoille. Nyt viljelijä saa tätä korotettua hintaa lopputuotteesta, mutta hän saa tavallaan maailmanmarkkinahintaan tähän tulevat ostopanokset, ennen kaikkea lannoitteet.

Se johtaa kansantaloudellisesti, aivan puhtaan matemaattisen kansantaloustieteen mielessä, väärään voitonmaksimointipisteeseen. Se johtaa siihen, että kannattaa käyttää markka lannoitteisiin, jos se lisää viljelijän tuloja 1,50 markalla siitä huolimatta, että kansantalouden tulot lisääntyvät tästä vain esim. 40 pennillä, koska näin saadun sadon kansantaloudellinen arvo onkin vain 40 penniä, kun se viedään ulos. Näin kansantalous käyttää markan lannoitteita saadakseen vientituloja 40 penniä lisää. Tämän ei ole järkevää.

Sen takia, jotta saataisiin viljelijät toimimaan kansantaloudellisesti järkevästi ja lannoittamaan ihan puhtaan taloudellisen ajattelun mielessä oikealla määrällä, lannoitteiden ja lopputuotteiden pitäisi olla samassa hintatasossa. Nyt lannoitteet ovat halpoja, yhtä halpoja ne ovat muissa maissa. Lopputuotteet ovat viljelijän kannalta kalliita, jolloin lannoitetta kannattaa käyttää enemmän. Näin päädytään siihen, että Suomen pelloilla käytetään lannoitteita hehtaaria kohden enemmän kuin Yhdysvalloissa, jonka maataloutta kuitenkin on kovin kaupalliseksi syytetty.

Näin ollen on mahdollista tehdä sellainen paketti, joka sisältää lannoiteveroa, pinta-alalisiä ja vientituen vähenemistä ja jossa kaikki osapuolet voittavat. Tällainen paketti meillä on ollut tarkoituksena tehdä. Mikäli tämä meidän tietysti amatöörivoimin tekemämme paketti koituu jollekin osapuolelle tappioksi, niin olemme toki sitä valmiit korjaamaan. Mutta on mahdollista tällaisella paketilla saada aikaan tilanne, jossa viljelijöiden taloudellinen etu paranee, valtion talouden etu lisääntyy ja kuluttajien sekä veronmaksajien taloudellinen asema paranee. Se on myös ehdottomasti viljelijöille parempi keino kuin sen vaihtoehtona tällä hetkellä oleva pakkokesannointi. Sen vuoksi odotamme, että jossakin vaiheessa myös Maataloustuottajien Keskusliitto, MTK, tulee samanlaisen ajattelun taakse. Sellaisia oraita lehtitietojen mukaan heidän ajattelussaan jo on näkyvissäkin.

Tämä on myös ympäristöystävällisempi, ja

siitähän ed. Paloheimo täällä jo kertoi. Kannattaa kiinnittää huomiota siihen, kuinka valtavia rahasummia teollisuus ja yhdyskunnat ovat joutuneet käyttämään vesiensuojelun hyväksi. Tässä meillä olisi olemassa itse asiassa vesiensuojelutoimi, joka tuottaa voittoa kansantaloudelle ja myös viljelijöille. Eikö tämäkin kannattaisi siis toteuttaa?

Tätä asiaa on kirjeitse tiedusteltu ympäristöministeriöltä ja olen hyvin hämmästyynyt, että ympäristöministeriö ei tämänkaltaisen maatalouspolitiikan kannalle ole kuitenkaan halunnut asettua. Se osoittaa ehkä juuri sitä, mitä me olemme ympäristöministeriön politiikasta arvelleetkin: se on jälkien korjausta eikä ongelmien ennaltaehkäisemistä.

Kolmanneksi tämä on globaalisesti, globaalin maatalouspolitiikan kannalta, järkevää. Tässä kehottaisin ihmisiä lukemaan Brundtlandin komitean mietinnön, joka teille kaikilla on jaettu ja jossa hyvin seikkaperäisesti selostetaan, kuinka Euroopan, tässä tapauksessa lähinnä Euroopan yhteisön, maatalouspolitiikka vaikeuttaa niiden maatalousmaiden asemaa, joilla olisi luonnolliset edellytykset maatalousylijämyksen terveeseen tuottamiseen, sellaisten kuin Uuden Seelannin ja Argentiinan asemaa. Kun EC tuottaa täysin järjettömästi hyvin korkein panoksien ylituotantoa, jonka se alihintaan työntää maailmanmarkkinoille, silloin sellaiset maat kuin Uusi Seelanti ja Argentiina eivät pysty enää maailmanmarkkinoille vastaavasti tuotteitaan viemään. Tämä Brundtlandin komitea syyttää vain Euroopan yhteisöä, mutta se voisi aivan yhtä hyvin syyttää myös Suomea.

Neljänneksi, ja tätä haluan erityisesti korostaa, tämä on turvallisempi ja järkevämpi tapa leikata ylituotantoa kuin hallituksen tällä hetkellä ehdottama peltopinta-alan vähentäminen. Tämä on turvallisempi nimenomaan sen takia, että erilaiset globaalit uhat osoittavat, että meillä saattaa Suomen maataloustuotannolle ja myös sen ylijäämälle olla hyvinkin paljon käyttöä 20—30 vuoden kuluttua. Sillä on käyttöä paitsi sen takia, että ruokittavia suita on enemmän väestönkasvun takia, myös sen takia, että erilaiset uhkatekijät uhkaavat maailman maataloustuotannon kestävyyttä. En ota esille näistä uhkatekijöistä mitään muuta kuin kasvihuoneilmiön, joka näyttää johtavan Yhdysvaltain keskilännen ja Ukrainan aavikoitumiseen ja maataloustuotannon edellytysten romahtamiseen. Jos näin käy ja tiedätte, kuinka suuri merkitys maailman elintarvikehuollolle näillä kah-

della alueella on, ymmärrätte, mitä meidän kaikkien elintarviketilanteelle on tapahtumassa.

Kannattaa muistaa, että maailman maataloustuotannosta maailmankauppaan osallistuu vain 5 %. Vain tuon 5 %:n puitteissa on maailmassa ylituotantoa. Maailman väestö kasvaa 1,7 %:lla vuosittain eli tuo 5 %:n väestönkasvu tapahtuu kolmessa vuodessa. Kun todellista ylituotantoa lienee noin 2 %, niin se vastaa noin yhden vuoden väestönkasvua. Niinpä jos ajatellaan, että tällä hetkellä taloudelliset realiteetit pakottavat Suomen vähentämään maataloustuotantoa, saattaa olla, että 10—20 vuoden kuluessa tilanne on aivan toinen. Eikö silloin ole parempi tehdä se maataloustuotannon vähentäminen hehtaarisatoja vähentämällä, jolloin sätotaso on uudestaan nopeasti nostettavissa, kuin sillä tavalla, että nyt metsitämme meidän peltomme ja sitten yritämme tehdä niistä peltota uudestaan vähän ajan kuluttua?

Herra puhemies! Toivon tälle aloitteelle asiallista ja järkevää käsittelyä sekä hallituksen että muun opposition taholta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

valtiovarainvaliokuntaan:

7) Ehdotuksen laiksi lannoiteverosta annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 136; ja

8) Ehdotuksen laiksi lannoiteverosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Paloheimon ym. lakialoite n:o 75; sekä

maa- ja metsätalousvaliokuntaan:

9) Ehdotuksen laiksi maataloustulolain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 144;

10) Ehdotuksen laiksi maatilalain muuttamisesta

sisältä hallituksen esitys n:o 140;

11) Ehdotuksen laiksi valtion viljavarastosta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 139;

12) Ehdotukset laeiksi maatilahallituksen alaisia tarkastuslaitoksia koskevien lakien muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 141; sekä

13) Ehdotuksen laiksi kananmunien ja kananmunavalmisteiden tarkastuksesta ja hinnanalennuskorvauksen maksamisesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 145.

14) Ehdotuksen laiksi kalansaaliin hintatuesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 146 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Jansson: Herr talman! Jag skall kort beröra denna i och för sig viktiga fråga. Den ändring av lagstiftningen om prisstöd för fiske som nu föreslås gäller visserligen inte många, men den reformerar utkomstsystemet för dessa få ungefär 7 000 yrkesfiskare i takt med den ordning som gäller andra fria näringsutövare i landet och det är alldeles förträffligt att så är fallet. Vi får tacka den nuvarande regeringen för detta.

Under många, många år har man försökt komma till denna reform och det har varit besvärligt. Man frångår alltså den tidigare ord-

ningen, där den ena parten staten ensidigt har fastställt ett prisstöd som ofta utbetalats långt i efterhand utan att de det gäller, fiskarna, handeln, förädlingen och andra berörda parter, i egentlig mening har kunnat påverka nivån. Den har påverkats av regeringen och i sista hand av riksdagen inom ramen för till buds stående anslag. Nu ändrar man om detta som jag tycker litet repressiva system till ett på förhand verkande system och det här skänker ju faktiskt yrkesfiskarna en trygghet.

Därför är jag glad över att denna proposition har kommit till riksdagen och jag hoppas att utskottet också sätter sig noggrant in i den partsituation som krävs för att man skall få klart för sig vem som företräder vem och vem som förhandlar med vilka så att regeringen när den utarbetar en förordning har tillräcklig väggkost för det.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

laki- ja talousvaliokuntaan

15) Ehdotukset laeiksi maanmittausmaksusta annetun lain sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 143;

liikennevaliokuntaan

16) Ehdotuksen laiksi kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 147; sekä

valtiovarainvaliokuntaan:

17) Ehdotuksen laiksi kotimaasta tapahtuvaan aluksen hankintaan myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain 8 §:n muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 148;

18) Ehdotuksen laiksi kotimaisten energialähteiden käytön, energiansäästön ja uuden energiantuotantoteknologian käyttöönoton edistämiseksi

sisältävä hallituksen esitys n:o 149; ja

19) Ehdotuksen laiksi haja-asutusalueiden vähittäiskaupan rahoitustuesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 150.

20) Ehdotuksen laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 151 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin sosiaalivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Stenius-Kaukonen: Herra puhemies! Työttömyysturvalain korjaaminen on keskeisellä sijalla, kun puhumme perusturvan parantamisesta. Juuri tähän lakiin olisi nyt tulut tehdä esitykset työttömyysturvan peruspäivärahan korotuksesta, mutta hallituksen esitys ei sisällä korotusta peruspäivärahaan, vaikka hallituksen ohjelmassa on erillinen kohta, jossa sanotaan, että työttömyysturvan peruspäivärahaa ja siihen liittyviä lapsikorotuksia tullaan korottamaan. Kuinka monta vuotta hallitus aikoo odottaa, ennen kuin se tämän ohjelmankohtansa toteuttaa? Haluaisin ministeri Pesolalta selkeän vastauksen, miksi tätä hallitusohjelman kohtaa ei ole toteutettu. En ymmärrä, miksi se hallitusohjelmaan olisi otettu, jollei se näistä vähimmäisetuuksista olisi ollut juuri se kipein kohta, johon kipeimmin korjausta tarvitaan.

Me kaikki tiedämme, että niistä ihmisistä, jotka toimeentulotukea hakevat, suurin osa on juuri työttömiä, jotka peruspäivärahan alhaisen tason vuoksi joutuvat hakemaan lisää avustusta sosiaalitoimistosta. Tätä asiaa me sosiaalivaliokunnassa, kun ministeri Pesola oli valiokunnan jäsenenä, monen vuoden ajan olemme käyneet

läpi, ja me hyvin tiedämme, mikä on kipein ongelma. Mutta juuri tähän asiaan hallitus ei ole esittänyt mitään parannusta.

Minua itseäni ainakin jäi kyllä todella hämmästyttämään se keskustelu, mikä perusturvasta täällä käytiin. Ministerit ensin ja hallituspuolueiden kansanedustajat sen jälkeen toinen toisensa perään kävivät julistamassa, että perusturvaa parannetaan. Työttömyysturvan osalta he ilmoittivat, että ensi heinäkuun alusta tulee indeksikorotus, noin 9 %. Tämähän ei merkitse mitään parannusta työttömyysturvan peruspäivärahaan, koska kysymyksessä on ainoastaan indeksikorotus, joka seuraa palkkojen korotuksia. Nyt sitten vielä lehdet ovat kuulemma vielä julistaneet, että hallituspuolueet tässä väittelyssä perivät voiton. Minusta on hämmästyttävää se, että tällä tavalla näitä kaikkein heikoimmasa asemassa olevia ihmisiä kohdellaan.

Kun oppositio tekee välikysymyksen, jolla se todella haluaisi vaikeimmassa asemassa olevien ihmisten toimeentuloon parannuksia, niin täältä luetaan toinen toisensa perään asioita, jotka eivät pidä paikkaansa, ja kaikki sitten ne uskovat.

En voi lakata ihmettelemästä tätä asioiden tilaa. Kun perusturvaudistuksesta sosiaalivaliokunnassa alettiin puhua, vuonna 1985 ensimmäisen kerran, teimme tätä tarkoitettavia lausuntoja valiokunnan mietintöihin. Vuonna 1986 järjestimme erillisen seminaarin tuolla auditoriossa, koska yleensä käsittelemme näitä asioita erillisinä emmekä yhtenä kokonaisuutena, ja halusimme käsitellä näitä kaikkein vaikeimmasa asemassa olevien ihmisten ongelmia kokonaisuutena. Sieltä alkaen on todettu, että yksi niistä ryhmistä, jotka kaikkein kipeimmin toimeentuloonsa parannusta tarvitsisivat, olisi työttömät, jotka saavat peruspäivärahaa. Mutta kaikista näistä puheista huolimatta tähän päivään mennessä hallitus ei ole esittänyt markankaan korotusta tämän peruspäivärahan tasoon.

Kaikki korotukset, jotka vuoden 1985 jälkeen on tehty, ovat olleet indeksikorotuksia, jotka ovat tulleet joka vuosi heinäkuun alusta. Ensimmäisestäkin korotuksesta piti kannella oikeuskanslerille, että saatiin edes lain mukainen korotus.

Sosiaalitoimistojen työntekijät ovat toistuvasti tuoneet esille, ketkä sosiaalitoimiston asiakkaina ovat ja miten turhauttavaa on, että siellä vain lasketaan lisärahaa, kun vähimmäisetuudet eivät riitä. Jokainen, joka perusturvasta on alun alkaen puhunut, on tiennyt täsmälleen,

mitä sillä ensisijaisesti on tarkoitettu. Sillä on ensisijaisesti tarkoitettu, että vähimmäisetuusia nostetaan niin, että ihmiset eivät joudu juoksemaan luukulta toiselle. Ja nyt hallitus laajentaa tätä käsitettä koskemaan ansioturvaa ja monia muita asioita. En minä kiellä, etteivätkö palvelut ja ansioturva sinänsä liity myös ihmisten toimeentuloon ja myös perustoimeentuloon. Mutta silloin kun puhutaan perusturvasta, niin ensisijaisesti on tarkoitettu juuri niiden ihmisten toimeentuloa, jotka ovat kaikkein heikoimmassa asemassa tällä hetkellä, sitä miten heidän toimeentulonsa voidaan turvata silloin, kun nämä ansiosidonnaiset järjestelmät eivät heihin ulotu, he eivät ole niiden piiriin päässeet.

Nyt tällä keskustelulla yritetään sotkea koko asia, se mistä oli kysymys, kun ruvettiin perusturvauudistusta tähän maahan hankkimaan. Todella toivon, että ministeri Pesola antaa sosiaalivaliokunnalle luvan korottaa peruspäivärahaa. Minä en ministeriltä sitä lupaa tarvitse, mutta tiedän, että hallituspuolueiden kansanedustajat tarvitsevat ministerin luvan siihen, että valiokunta voi tehdä muutoksia. Valiokunnassa tämän hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä tulee olemaan lakialoitteita, joiden pohjalta tämä korotus voidaan tehdä. Tietysti, jollei opposition lakialoitteita voida hyväksyä, niin olen jo aikaisemmin täällä esittänyt, että eduskuntaryhmät yhdessä tekisivät lakialoitteen, jonka pohjalta voitaisiin sitten tähän peruspäivärahaan tehdä tasokorotus. Se on kaikkien kipein kysymys.

Nämä asiat, mitä tässä hallituksen esityksessä on, ovat kaikki hyviä asioita. Me sosiaalivaliokunnan jäsenet tiedämme, kuinka monta vuotta on jauhettu esimerkiksi sairastuneen työttömän kahdeksan päivän karenssin kohtuuttomuutta. Itse voin olla erittäin tyytyväinen siitä, että nyt vihdoinkin tämä on korjattu, koska ei ole kerta eikä kaksi, kun olen tämän asian ottanut valiokunnassa esille, mutta liian kauan tämänkin päivänselvän asian korjaamiseen on mennyt. Sama koskee osa-aikatyöntekijöiden työttömyysturvan parantamista. Nämä ovat kaikki hyviä asioita, vaatimattomia osittain, mutta kuitenkin parannuksia, ja 200 päivän jälkeisen aleneman poistaminen ansioturvasta on asia, jota me olemme siitä asti, kun työttömyysturvalaki säädettiin, vaatineet. Tällaista alennusta ei pidä tehdä. Sitä on vähän tässä vuosien varrella parannettu, ja nyt alenema poistetaan kokonaan. Tämä vastaa täsmälleen meidän tavoittei-

tamme. Nämä ovat hyviä asioita, mutta tästä puuttuu kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien, työttömien, asemaan tuleva korjaus. Odotan todella, että hallitus tulee edesauttamaan, että tämä asia eduskunnassa korjataan.

Sosiaali- ja terveysministeri **Pesola**: Arvoisa puhemies! Nyt esiteltävänä oleva lakiesitys tulee korjaamaan omalta osaltaan sekä perusturvaa että ansiosidonnaista turvaa ja myös vaikeaa väliinputoamistilannetta, josta ed. Stenius-Kaukonenkin omassa puheenvuorossaan myönsi, että se on ollut kipeä ongelma, joka on odottanut hyvin kauan korjaustoimenpiteitä. Edellisten hallitusten aikana nämä asiat eivät edenneet myönteisellä tavalla. Nyt on lähdetty asioita viemään eteenpäin väliinputoamistilanteiden korjaamiseksi ja myös niiden kipeimpien ongelmien osalta, jotka ovat liittyneet mm. osaaikaisten työntekijöiden sosiaaliturvaan.

Hallitusohjelman mukaisesti työttömyysturvan peruspäivärahaa tullaan korottamaan ja myös lapsiosuuksia korottamaan. (Ed. Stenius-Kaukonen: Milloin?) — Kun ed. Stenius-Kaukonen malttaa odottaa, hän löytää tämän uudistusesityksen vielä eduskunnasta.

Ed. **Stenius-Kaukonen**: Herra puhemies! En malta millään enää odottaa. Kaksi vuotta olen odottanut tämän hallitusohjelman kohdan toteuttamista. Ministeri Pesola luetteli niitä esityksiä, mitä asioita tämä hallituksen esitys nyt korjaa. Niin kuin jo sanoin, nämä ovat kaikki hyviä asioita, mitä tässä on, mutta tämä esitys ei tuo korjausta kaikkein kipeimpään asiaan. Kuinka monta kymmentä miljoonaa kertaa se pitää toistaa, kun me kaikki sen tiedämme, että kaikkein kipein asia työttömyysturvalaissa on se, että peruspäiväraha on liian alhainen. Se pakottaa ihmiset hakemaan sosiaalitoimistosta lisää tukea, juoksemaan luukulta toiselle. Se on ihmisiä nöyryyttävää.

Työttömiä nöyryytetään muutenkin monella tavalla, ja tämä on vielä lisänöyryytys heille, mikä on täysin tarpeeton. Se voitaisiin korjata ja se ei merkitse suuria kustannuksia sen takia, että he nykyäänkin, jos haluavat mennä pyytämään, saavat apua sosiaalitoimistosta. Minä ymmärrän, että moni työtön ei halua sitä tehdä, koska se on heidän ihmisarvoansa alentavaa. Tältä ihmisarvon kannalta toivoisin, että tämä nyt vihdoinkin myönnettäisiin rehdisti eikä yritettäisi enää muuttaa tätä asiaa muuksi, niin kuin nyt on täällä viimeisen viikon aikana tapahtunut.

Ed. L a i n e : Herra puhemies! Koetin seurata tätä väittelyä toimiakseni arvostelutuomarina ja kyllä minä nyt ainakin totean, että tämä väittely päättyi ehdottomasti ed. Stenius-Kaukosen voittoon. (Ed. Virolainen: 1—0!) Ministeri Pesolan puheenvuoron perusteella on pääteltävissä, että hallitusohjelma ei ole tarkoitettu toteutettavaksi.

Sosiaali- ja terveysministeri P e s o l a : Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman kaikkia kohtia ei voida vuoden aikana toteuttaa. Ne tulevat aikanaan. Työttömyysturvan peruspäiväraha tulee nousemaan ensi heinäkuun alusta lukien lähes 160 mk kuukaudessa. Se ei tietysti ole kovin suuri korotus, mutta se on tuntuva korotus tämänhetkiseen tilanteeseen. Meillä on vielä heikompiakin päivärahoja tässä yhteiskunnassa, mm. sairaus- ja äitisypäiväraha, joka on huomattavasti paljon alhaisempi kuin työttömyyspäiväraha. Työttömyyspäivärahan taso on jo kohtuullisen hyvä.

Ed. S t e n i u s - K a u k o n e n : Herra puhemies! Ministeri Pesolan viimeisestä lauseesta kävi ilmi, miksi työttömyysturvan peruspäivärahaan ei ole esitetty tasokorotusta. Ministerin mielestä peruspäiväraha on riittävän hyvä, kun siitä jää 1 400 mk kuukaudessa käteen. Onko ministeri itse yrittänyt tulla toimeen tällä summalla? (Ed. Virolainen: Ei varmasti!) — Ei varmaan ole yrittänyt, ja todella minä toivoisin, että tämä asia nyt saatettaisiin julkisuuteen ja kaiken sen keskustelun jälkeen, mitä täällä on perusturvasta käyty tämä viikko, ministeri Pesola ilmoittaisi, että työttömyysturvan peruspäiväraha on riittävä, kun se jättää 1 400 mk kuukaudessa käteen.

Mitä tulee sitten sairauspäivärahan vähimmäisuuksiin, niin koska nyt käsitelimme työttömyysturvalakia, en ottanut tätä asiaa esille, koska olemme puhuneet laajemmin näistä asioista välikysymyskeskustelun yhteydessä ja jo budjetin lähetekeskustelussa. Sairauspäivärahan minimi on kaikkein pienin, ja sen takia sen korottaminen on yhtä kiireellinen kuin työttömyysturvan päiväraha. Mutta me tiedämme, että kuitenkin vähimmäispäivärahan varassa olevien luku on suhteellisen pieni, koska pienikin tulo sitä alkaa korottaa. On tietysti erittäin suuri ongelma, että esimerkiksi äitiyspäivärahan minimi on sidottu sairauspäivärahaan. Tätä kautta on suuria ongelmia. Me todella pidämme yhtä kiireellisenä kuin työttömyystur-

van peruspäivärahan korottamista myös sairauspäivärahan vähimmäispäivärahan korottamista.

Sosiaali- ja terveysministeri P e s o l a : Arvoisa puhemies! Tietysti jos kiihtyneessä mielentilassa käyttää puheenvuoron, ei voi riittävän tarkoin seurata sitten, mitä täällä salissa tapahtuu. En ole missään vaiheessa sanonut, että työttömyyspäivärahan perustaso on riittävän hyvä. Hallitusohjelmassa lähdetään siitä, että asia korjataan korottamalla työttömyysturvan peruspäivärahan minimitasoa ja myös lapsi-osuuksia, nimenomaan sen vuoksi, että katsomme, että tänä päivänä se ei ole vielä riittävän hyvä, vaan se kaipa jatkossakin korjausta. Kaikkia asioita vain ei voi yhdellä kertaa viedä eteenpäin. Sen varmasti ed. Stenius-Kaukonenkin tietää.

Ed. V i o l a i n e n (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minusta on ollut hyvin hyödyllistä kuulla ministeri Pesolan vastaukset ed. Stenius-Kaukosen hyvin asiallisiin puheenvuoroihin. Äsken päättyneessä välikysymyksessä kiinnitin huomiota siihen, että perusturvallisuuden pitäisi hallituksen paljon enemmän kiinnittää huomiota kuin on tapahtunut, ja pääministeri sanoi, että meidän välikysymyksemme on onntto, se on asiaton, siinä on väärät argumentit ja se on täysin tarpeeton. Ministeri Pesolahan on tullut meidän kannallemme tässä asiassa.

Ed. S o i n i n v a a r a : Herra puhemies! Täällä helsinkiläisten kansanedustajien tehtävänä on aina marista, kuinka valtiovalta kohtelee Helsinkiä väärin. Minä en ole siihen kovin paljon yhtynyt, mutta tässä haluaisin huomauttaa eräästä seikasta. Nimittäin helsinkiläisiin elinkustannuksiin ja asumiskustannuksiin verrattuna tämä työttömyyspäiväraha on aivan käsittämättömän pieni, ja sillä ei voi tulla toimeen. Tällä tavalla valtiovalta itse asiassa maksattaa Helsingillä toimeentulotuen muodossa osan työttömyyden kustannuksista, joka pitäisi kuitenkin valtion maksaa ikäänkuin itse kokonaan. Helsingissä aivan yleisesti kaikki ne, jotka ovat työttömyysperuspäivärahan armoilla, joutuvat anomaan toimeentulotukea ja sitä myös saavat.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sosiaalivaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

sosiaalivaliokuntaan

21) Ehdotuksen laiksi vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 22 §:n muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 152; sekä

sivistysvaliokuntaan:

22) Ehdotuksen laiksi taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 137; ja

23) Ehdotuksen laiksi varastokirjastosta

sisältävä hallituksen esitys n:o 138.

24) Ehdotukset laeiksi vakuutusyhtiölain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 96 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin lakivaliokuntaan, jonka tulee pyytää asiasta ulkoasiainvaliokunnan ja pankkivaliokunnan lausunnot.

Keskustelu:

Ed. Jansson: Herr talman! Det gläder mig mycket att höra att talmannens förslag bl.a. går ut på att lagutskottet skall inbegära utlåtande av utrikesutskottet i detta ärende.

Denna proposition som avläts den 1 juli skulle innebära att en utlänning har rätt att äga aktier eller garantiandelar i ett försäkringsbolag till ett belopp som motsvarar högst 2/5 av försäkrings-

ringsbolagets aktie- eller garantikapital. Utlänningars rösträtt vid bolagsstämman skulle begränsas till högst 1/4 av det röstetal för vilket vid stämman kan utövas rösträtt med stöd av de övriga aktierna eller garantiandelarna. Det var invecklat uttryckt, men så står det.

Enligt ikraftträdelsestadgandet skulle utlänningar som äger aktier eller garantiandelar i ett försäkringsbolag när lagen träder i kraft fortfarande ha rätt att äga dem, även om det utländska ägandet till följd av detta skulle överstiga den föreslagna gränsen på 40 %.

Eftersom ikraftträdelsestadgandet möjliggör undantag endast från äganderätten enligt 3 a kap. 2 § 1 mom. men inte från stadgandet om rösträtt enligt 2 mom. kommer begränsningen om 1/4 rösträtt att beröra också sådana utlänningar som har ägt ett försäkringsbolags aktier redan före lagens ikraftträdande och vilkas aktier ger en rösträtt i bolaget som är större än det av lagen tillåtna maximum på 1/4.

Nu kan statsrådet enligt förslaget ge försäkringsbolag eller stiftare av sådant tillstånd att överskrida gränsen för 40 % beträffande utlänningens ägandet. Om tillstånd beviljas tillämpas inte längre rösträttsbegränsningarna. Undantagsförfarandet gäller emellertid fall, då ett utländskt bolag ännu inte har finländska aktier eller då man håller på att stifta ett försäkringsbolag. Sålunda kan förfarandet inte tillämpas, om ett försäkringsbolag redan har aktier i ett finländskt försäkringsbolag och vill få ett undantag från denna 1/4 begränsningsregel. Tillståndsförfarandet är endast avsett att göra det möjligt för ett utländskt försäkringsbolag att bedriva försäkringsverksamhet i Finland i dotterbolagsform och alltså inte ett undantagsförfarande i fråga om rösträttsbegränsningen. Enligt lagförslaget kan med andra ord undantagstillstånd inte beviljas från rösträttsbegränsningen.

Dessutom bör man komma i håg att även om ett utländskt bolag har fått statsrådets tillstånd så skulle ett dylikt bolag ändå komma att bli en i den s.k. begränsningslagen nämnd farlig sammanslutning som inte utan statsrådets tillstånd till exempel kunde äga fast egendom i Finland och som med hänsyn till aktieägandet skulle jämföras med utlänningar. I praktiken skulle det alltså vara svårt, för att inte säga omöjligt, för ett försäkringsbolag som fått undantagstillstånd att verka i Finland genom att begränsningen skulle försvåra bolagets placeringsverksamhet. Detta om den teoretiska situationen i

en för mig fortfarande litet svärbegriplig proposition.

I praktiken kan det mycket väl komma att se ut så här, eller jag är rädd för att det kommer att göra det om propositionen leder till lagstiftning i föreliggande form. Det finns ett svenskt försäkringsbolag som heter Sirius. Det bolaget äger 33,3 % av återförsäkringsaktiebolaget Hamnias aktiekapital och därmed av rösträtten. Om lagförslaget i fråga om detta utlänningsägarande går igenom så skulle Sirius-bolaget alltså få äga de nuvarande aktierna det har, men rösträtten skulle sjunka från 33,3 % till 16,67 % av hela rösträtten i bolaget. Till det här har Sirius meddelat att de då drar sig ur delägarskap i Hamnia om lagförslaget genomförs i den form det nu har.

Det förhåller sig också så att detta återförsäkringsbolag Hamnia är det enda finländska försäkringsbolag, i vilket utlänningsägandet med avseende på såväl aktiekapitalet som rösträtten är betydande. Det är också så att av försäkringsbolaget Pohjolas aktier en stor del är i utlänningars ägo. Enligt senaste uppgifter från slutet av 1987 26,8 %, men den rösträtt som är förbunden med aktierna i utländskt ägo utgör bara 8,9 %. Alltså, övergångsstadgandet i propositionen som tillåter utlänningar att äga de aktier de redan har när lagen träder i kraft om så sker, men begränsar beslutanderätten i bolaget med stöd av dessa aktier kommer i praktiken sålunda att gälla en enda ägare i ett enda försäkringsbolag i detta land.

Det är svårt att finna motiv för en sådan här begränsning av en enda utländsk ägares s.k. rättigheter. Detta gäller speciellt när man i lagförslaget i övrigt på allt sätt försökt trygga rättigheterna hos de utlänningar som antingen före avgivande av propositionen, alltså 1 juli, eller före lagens ikraftträdande, när det nu blir, ägde aktier i finländska försäkringsbolag. Utlänningar får bl.a. en förstahandsrätt att få sina aktier eller garantiandelar försedda med anteckning om att de utgör fria aktier eller andelar, vilket i propositionen motiveras med att försäkringsbolagens framtida möjligheter att skaffa sig utländskt kapital härigenom tryggas samt att Finlands allmänna kreditvärdighet på den internationella kapitalmarknaden på detta sätt skulle tillgodoseas. Det är en riktig slutsats för all del.

Nå, för att trygga detta mål skulle det enligt min mening vara motiverat, påkallat, att en utlänning som före lagens eventuella ikraftträdan-

de har en större rösträtt i ett försäkringsbolag än vad nu föreslås bli tillåtet skulle ha möjlighet att bibehålla denna beslutanderätt, i synnerhet som det finns endast ett sådant bolag som jag nämnde och några från samhällets synpunkt skadliga verkningar veterligen inte kan påvisas av detta utländska ägande i detta enskilda fall. Det kan också därför på goda grunder ifrågasättas, huruvida man kan tillåta en sådan här retroaktiv verkan hos ett lagförslag, åtminstone om lagstiftningsordningen skall vara den som föreslås, nämligen i enkel ordning.

Jag vill med detta resonemang komma till slutsatsen att ikraftträdelsebestämmelsen i lagen skulle vinna på en lydelse ungefär enligt följande, det gäller första meningen i ikraftträdelseparagrafen: "En utlänning som äger aktier eller garantiandelar i ett försäkringsbolag när denna lag träder i kraft har rätt att utan hinder av denna lag alljämt äga dem samt att med stöd av dem utöva den beslutanderätt som enligt bolaget ankommer på aktieägare eller ägare av garantikapital."

Jag upprepar mig själv nästan med att konstatera att den föreslagna ikraftträdelseformuleringen utpekar ett och endast ett försäkringsbolag som är så ofarligt som något ofarligt kan vara och vad jag kan inse fullständigt i onödan.

För övrigt, herr talman, anser jag att Finland inte borde inleda integrationssträvandena i Europa och till övriga Europa med att alltför hårt sluta sig inom sitt eget skal. Gör vi det så far vi illa enbart själva.

Ed. L a i n e : Herra puhemies! Olen eräässä aikaisemmassa eduskuntakeskustelussa kiinnittänyt huomiota siihen, että Suomessa ei ole nykyisin itse asiassa mitään esteitä sille, etteivät ulkomaalaiset voisi omistaa vaikkapa koko vakuutuskannan suomalaisissa vakuutusyhtiöissä. Siitä johtuen mielestäni hallituksella on oikea suunta, kun asiaa ryhdytään edes pohtimaan. En kuitenkaan voi olla samaa mieltä hallituksen kanssa siitä, että tällä esityksellä halutaan taata ulkomaalaisille oikeus 20 %:n, jopa luvanvaraisesti yli 40 %:n, osuuteen vakuutusyhtiön omistuksesta. Tällainen pyrkimys voi tulla mahdolliseksi juuri siitä syystä kuin hallituksen esityksen perustelujen sivulla 6 sanotaan, että suomalaisten vakuutusyhtiöiden omistaman omaisuuden arvo huomattavasti ylittää yhtiön osakkeiden markkina-arvon, mikä kansainvälisesti on verrattain harvinaista.

Edellä mainitsemistani syistä johtuen en voi

yhtyä aikaisemmin täällä ed. Janssonin esittämään näkemykseen, joka haluaisi estää kaikenlaisten rajoitusten, niin kuin ymmärsin, aikaansaamisen.

Puolestani haluaisin valiokunnalle esittää sellaisen evästyksen, että lailla nimenomaan estetäisiin ulkomaalaisten omistus suomalaisissa vakuutusyhtiöissä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään lakivaliokuntaan, jonka tulee pyytää ulkoasiainvaliokunnan ja pankkivaliokunnan lausunnot.

25) Ehdotukset ammattitautilaiksi sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

sisältävä hallituksen esitys n:o 153 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin sosiaalivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Stenius-Kaukonen: Herra puhemies! Toivon, että tämän tärkeän lakiehdotuksen ympärillä syntyisi laajempaakin keskustelua, ja sen vuoksi ehdotan, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistaina pidettävään istuntoon.

Puhemies: Koska asiaa ei ole yksimielisesti päätetty lähettää valiokuntaan, on se jäävä pöydälle. Kehotan seuraavia puhujia käyttämään puheenvuoron pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Stenius-Kaukonen ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistain täysistuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Stenius-Kaukonen: Ehdotus hyväksytään ja asia pannaan pöydälle ensi tiistain täysistuntoon.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

lakivaliokuntaan

26) Ehdotuksen laiksi oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 2 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Aittoniemen lakialoite n:o 77;

talousvaliokuntaan

27) Ehdotuksen erikoissairaanhoidolaiksi

sisältävä ed. Kietäväisen ym. lakialoite n:o 80; ja

valtiovarainvaliokuntaan

28) Ehdotuksen laiksi leimaverolain muuttamisesta

sisältävä ed. Seppäsen ym. lakialoite n:o 83.

29) Ehdotuksen laiksi moottoriajoneuvoverosta annetun lain 5 ja 17 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Laaksosen ym. lakialoite n:o 87 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Haavisto: Arvoisa puhemies! Uskon, että ed. Laaksosen tekemästä lakialoitteesta voitaisiin käydä vilkkaampaakin keskustelua kuin mihin nyt on mahdollisuus, joten ehdotan, että sen käsittely siirrettäisiin ensi tiistain täysistuntoon.

Puhemies: Kun asiaa ei ole yksimielisesti päätetty lähettää valiokuntaan, on asia jäävä pöydälle. Kehotan seuraavia puhujia käyttämään puheenvuoron pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Haavisto ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistain täysistuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Haaviston ehdotus hyväksytään ja asia pannaan pöydälle ensi tiistain täysistuntoon.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

valtiovarainvaliokuntaan

30) Valtioneuvoston päätös 22 päivältä syyskuuta 1988 selluloosasta suoritettavasta vientitalletuksesta; ja

perustuslakivaliokuntaan

31) Valtioneuvoston oikeuskanslerin kertomus vuodelta 1987.

Puhemies: Edustajille tänään jaettu hallituksen esitys n:o 165 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Ehdotuksen laiksi indeksiehdon käytön rajoittamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 165 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Laine: Herra puhemies! Mielestäni ei ole asiallista, että periaatteellisesti hyvin tärkeä esitys lähetettäisiin valiokuntaan istunnon vaiheessa, jolloin puhemiehen lisäksi on vain kuusi

muuta edustajaa paikalla. Siksi, herra puhemies, ehdotan, että tämä asia jätettäisiin pöydälle ensi tiistaina pidettävään istuntoon.

Puhemies: Kun asiaa ei ole yksimielisesti päätetty lähettää valiokuntaan, on se jäävä pöydälle. Kehotan seuraavia puhujia kohdistamaan sanottavansa pöydällepanon aikaan.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Laine ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistain täysistuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Laineen ehdotus hyväksytään ja asia pannaan pöydälle ensi tiistain täysistuntoon.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi tiistain täysistuntoon:

32) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 14;

33) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 43;

34) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 44;

35) Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 11; sekä

36) Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 12.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 15.11.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Erkki Ketola